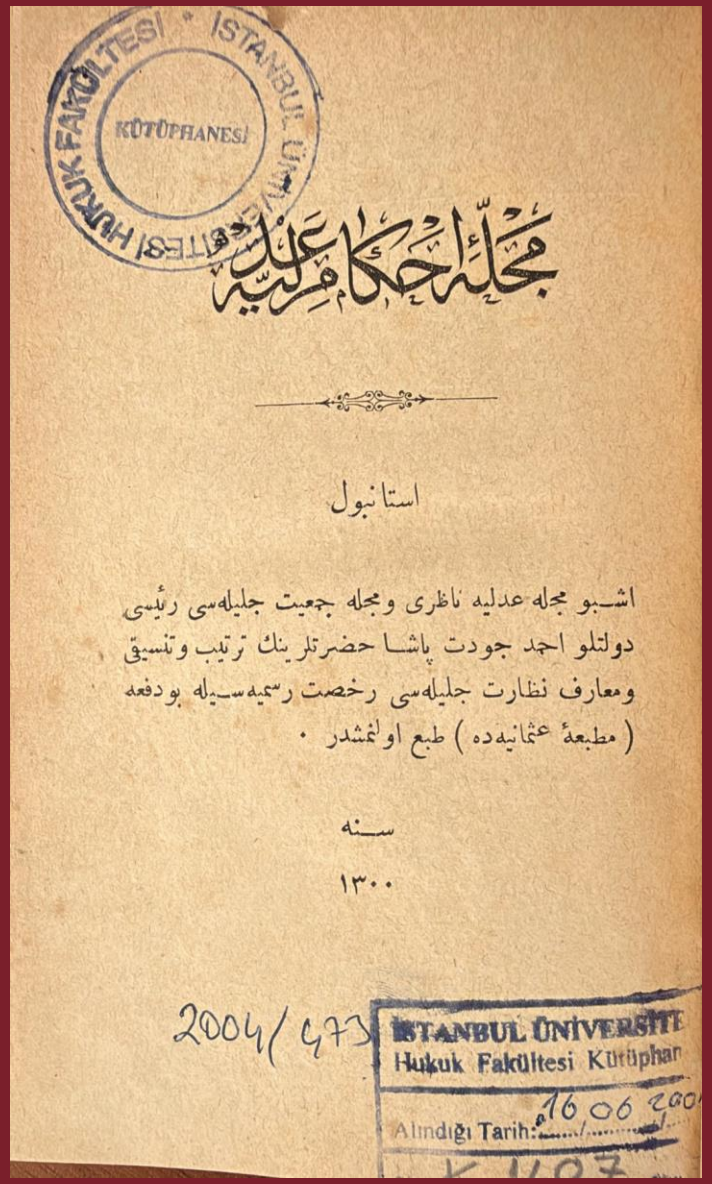
SERGİ KATALOĞU

Nadir Eserler Sergisi

İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Ahmet Cevdet Paşa Temel Hukuk Bilimleri Kitaplığı

Açılış: 2 Kasım 2026

NADİR ESERLER SERGİSİ

Sergi kataloğu

İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Ahmet Cevdet Paşa Temel Hukuk Bilimleri Kitaplığı
Açılış: 2 Kasım 2026

HAZIRLAYAN
Dr. Ali Adem Yörük

TEŞEKKÜR
Yardımları için Rıdvan A. Demirtaş, Gökçe Aygen, Necmiye Özcan Akgül, Recep Yıldız ve Aydın Demirok'a teşekkür ederim.

GÖRSELLER
Ahmet Cevdet Paşa Temel Hukuk Bilimleri Kitaplığı

TASARIM
Claude (Anthropic)

Ahmet Cevdet Paşa (1823-1895)

Kütüphaneye adını veren devlet adamı ve hukukçu

İlmiye kisvesiyle

Vezir üniformasıyla

1823'te Lofça'da doğdu. İlk öğrenimini memleketinde gördükten sonra 1839'da İstanbul'a geldi. İstanbul'da İslamî ilimlere ve özellikle alet ilimlerine odaklanan verimli bir tahsil hayatı geçirdi. Bir ara Fransızca dersleri de aldı. Kadılık ve müderrislikle başlayan kariyeri, Mustafa Reşit Paşa'nın çevresine girmesiyle uzun yıllar faal olarak çalışacağı devlet hizmetlerine doğru seyretti. 1850'de Meclis-i Maârif üyeliğine ve Dârülmuallimîn müdürlüğüne, 1851'de Encümen-i Dâniş üyeliğine getirildi. Fuad Paşa ile birlikte yazdığı *Kavâid-i Osmaniye*, Encümen'in ilk eseridir. Vakanüvis olarak 1774-1826 dönemini anlatan *Tarih-i Cevdet*'i kaleme aldı.

Arazi Kanunnamesi ve Ceza Kanunnamesi'ni hazırlayan komisyonlarda (1858) görev aldı. 1866'da kazaskerlik pâyesi vezirliğe çevrilerek ilmiyeden mülkiyeye geçti; Halep valiliğinin ardından 1868'de Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliye reisi oldu. Nizamiye mahkemelerinin temyiz mercii olan bu kurumu teşkilatlandırdı, hâkimlere örnek kararlar sunan *Cerîde-i Mehâkim*'i çıkardı. Başkanlığını yaptığı Mecelle Cemiyeti'nin hazırladığı Mecelle-i Ahkâm-ı Adliye, 1869-1876 arasında, on altı kitap olarak tamamlandı.

Adliye, Maarif, Evkaf, Dahiliye ve Ticaret nazırlıklarında bulundu. Adliye nazırı iken açılan Mekteb-i Hukuk'ta 17 Haziran 1880'de ilk dersi bizzat verdi. Mekteb-i Hukuk'ta verdiği belagat dersleri, *Belâgat-i Osmaniye* adıyla yayımlandı. Oğlu Ali Sedad'a ithafen yazdığı *Mi'yâr-ı Sedâd*, Cumhuriyet yıllarında da çok okunan *Kısas-ı Enbiyâ*, Tanzimat tarihçiliğinin temel referansları *Tezâkir* ve *Marûzât* başlıca eserleridir. 26 Mayıs 1895'te Bebek'teki yalısında vefat etti; Fatih Türbesi hazîresine defnedildi. Meşhur yazarlarımızdan Fatma Aliye ve Emine Semiye hanımlar, Cevdet Paşa'nın kızlarıdır.

Mekteb-i Hukuk'un açılışı

Ahmet Cevdet Paşa'nın açılış konuşması ve açılış dersi · 17 Haziran 1880

AÇILIŞ KONUŞMASINDAN

"İlm-i hukukun lüzum ve faidesi malum ve bizim buna ne mertebe muhtaç olduğumuz cümle indinde müsellem ve meczûmdur. Tahsil edeceğiniz ilmin kadri pek büyüktür. Bilirsiniz ki hesab ve hendese ve kimya gibi ulûm-ı akliyeyi talim için peygamber gelmedi. Ama kavânîn-i şer'iyeyi telkin ve tebliğ için ulûlazm peygamberler geldi. Bu bâbda başka delil îrâdına hâcet göremem".

AÇILIŞ DERSİNDEN · HUKUKUN TEMELLENDİRİLMESİ

"İnsan medeniyyü't-tab' olduğundan sâir hayvanat gibi münferiden yaşayamayıp bast-ı bisât-ı medeniyet ile yek-diğere muâvenet ve müşârekete muhtaçtır. Husûl-i medeniyet ile vusûl-i muâvenet ve zuhûr-ı müşâreket ancak insanın muhtaç olduğu umûr-ı sınâiye ile olabilir. Çünkü nev'-i insandan bir taife veya birkaç kavmin bir yerde içtimaından ve birbiriyle teâvün ve tenâsurlarından ibaret olan bu temeddün ve cemiyetin asl u esası sanâyidir. Teâvün ise ancak mübadele ile olur. Çünkü ivazsız ve garazsız kimse malını ahara vermez. İnsanlara asıl lâzım olan birbirine muâvenet etmeleridir. Bir âdem tek başına yaşayamaz. Bu halde hem-cinsinin muâvenetine muhtaç olacağı cây-ı şüphe olamaz".

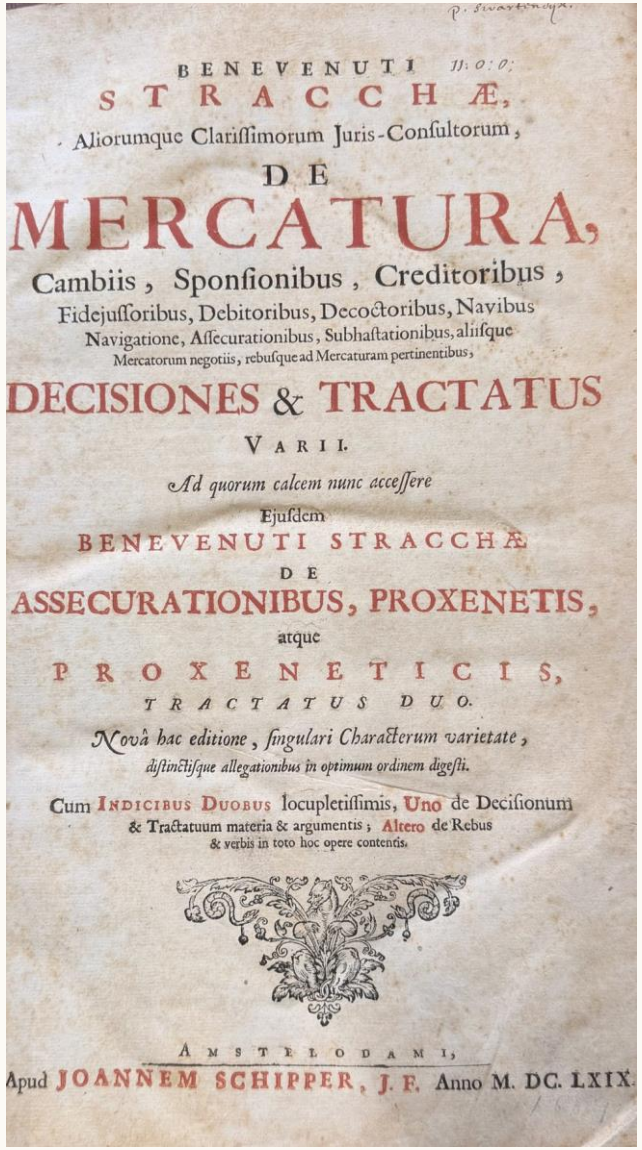

24 ESER

Avrupa'dan Osmanlı'ya

Avrupa dillerinde yaklaşık on bin eserlik koleksiyondan bir seçki: Avrupa hukuk düşüncesinin klasiklerinden Osmanlı hukukunun Avrupa'daki yankılarına, Tanzimat kanunlarından Cumhuriyet dönemi resepsiyon sürecine uzanan eserler.

BENEVENUTI
STRACCHÆ,
Aliorumque Clariſſimorum Juris-Conſultorum,
DE
MERCATURA,
Cambiis, Sponſionibus, Creditoribus,
Fidejuſſoribus, Debitoribus, Decoctoribus, Navibus
Navigatione, Aſſecurationibus, Subhaſtationibus, aliiſque
Mercatorum negotiis, rebuſque ad Mercaturam pertinentibus,
DECISIONES & TRACTATUS
VARII.
Ad quorum calcem nunc acceſſere
Ejuſdem
BENEVENUTI STRACCHÆ
DE
ASSECURATIONIBUS, PROXENETIS,
atque
PROXENETICIS,
TRACTATUS DUO.
Novâ hac editione, ſingulari Characterum varietate,
diſtinctiſque allegationibus in optimum ordinem digeſti.
Cum INDICIBUS DUOBUS locupletiſſimis, Uno de Deciſionum
& Tractatuum materia & argumentis; Altero de Rebus
& verbis in toto hoc opere contentis.
AMSTELODAMI,
Apud JOANNEM SCHIPPER, J. F. Anno M. DC. LXIX.

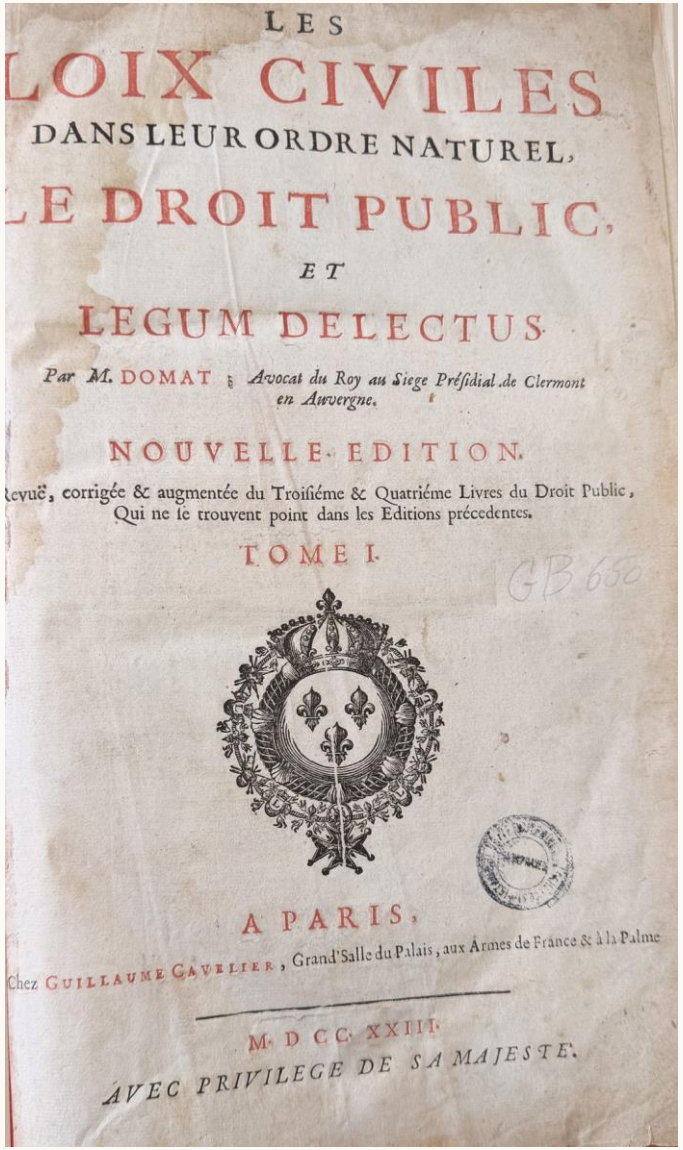
De mercatura: cambiis, sponsionibus, creditoribus, fidejussoribus, debitoribus… decisiones & tractatus

Benvenuto Stracca

Amsterdam · 1669 · Latince

Ticaret hukukunu ilk kez müstakil bir ilim olarak ele alan eser; koleksiyonun en eski basması.

Sınıflama T 189/ · Demirbaş 0047272

LES
LOIX CIVILES
DANS LEUR ORDRE NATUREL,
LE DROIT PUBLIC,
ET
LEGUM DELECTUS
Par M. DOMAT, Avocat du Roy au Siege Préſidial de Clermont en Auvergne.
NOUVELLE EDITION,
Revuë, corrigée & augmentée du Troiſiéme & Quatriéme Livres du Droit Public, Qui ne ſe trouvent point dans les Editions précedentes.
TOME I.
GB 650
A PARIS,
Chez GUILLAUME CAVELIER, Grand'Salle du Palais, aux Armes de France & à la Palme
M. D CC. XXIII.
AVEC PRIVILEGE DE SA MAJESTE.

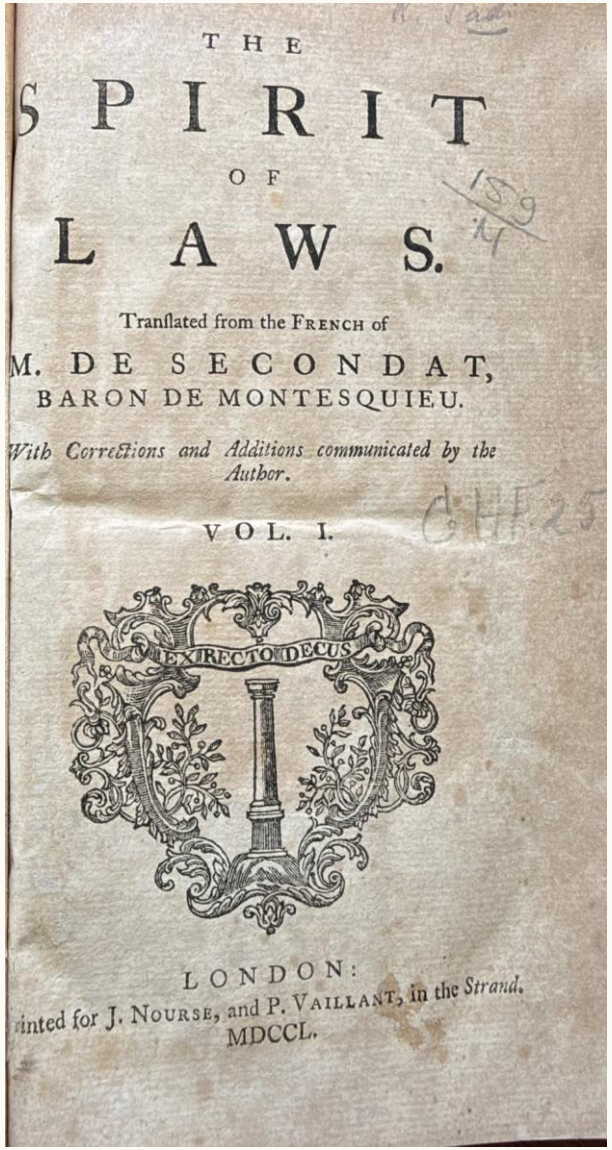
Les loix civiles dans leur ordre naturel, le droit public et legum delectus

Jean Domat

Paris · 1723 · Fransızca

Roma hukukunu "tabii düzen" içinde yeniden kuran ve Fransız Medeni Kanunu'nun fikrî zeminini hazırlayan klasik.

Sınıflama GB 650/ · Demirbaş 0018741

THE
SPIRIT
OF
LAWS.
Translated from the FRENCH of
M. DE SECONDAT,
BARON DE MONTESQUIEU.
With Corrections and Additions communicated by the Author.
VOL. I.
EXRECTO DECUS
LONDON:
Printed for J. NOURSE, and P. VAILLANT, in the Strand.
MDCCL.

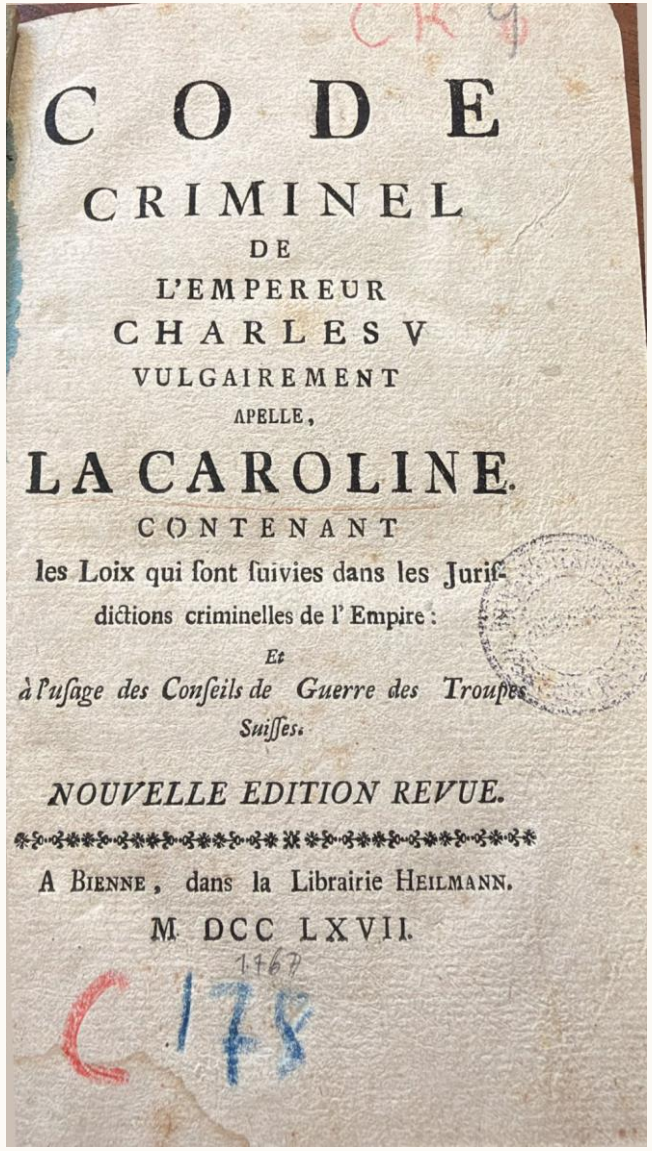
The Spirit of Laws

Montesquieu

Londra · 1750 · İngilizce

Kanunların Ruhu'nun ilk İngilizce çevirisi.

Sınıflama GHF 253/ · Demirbaş 0024041-42

CR 9

CODE

CRIMINEL

DE

L'EMPEREUR

CHARLES V

VULGAIREMENT

APELLE,

LA CAROLINE.

CONTENANT

les Loix qui ſont ſuivies dans les Juriſ-
dictions criminelles de l'Empire:

Et

à l'uſage des Conſeils de Guerre des Troupes Suiſſes.

NOUVELLE EDITION REVUE.

A Bienne, dans la Librairie Heilmann.

M. DCC. LXVII.

1767

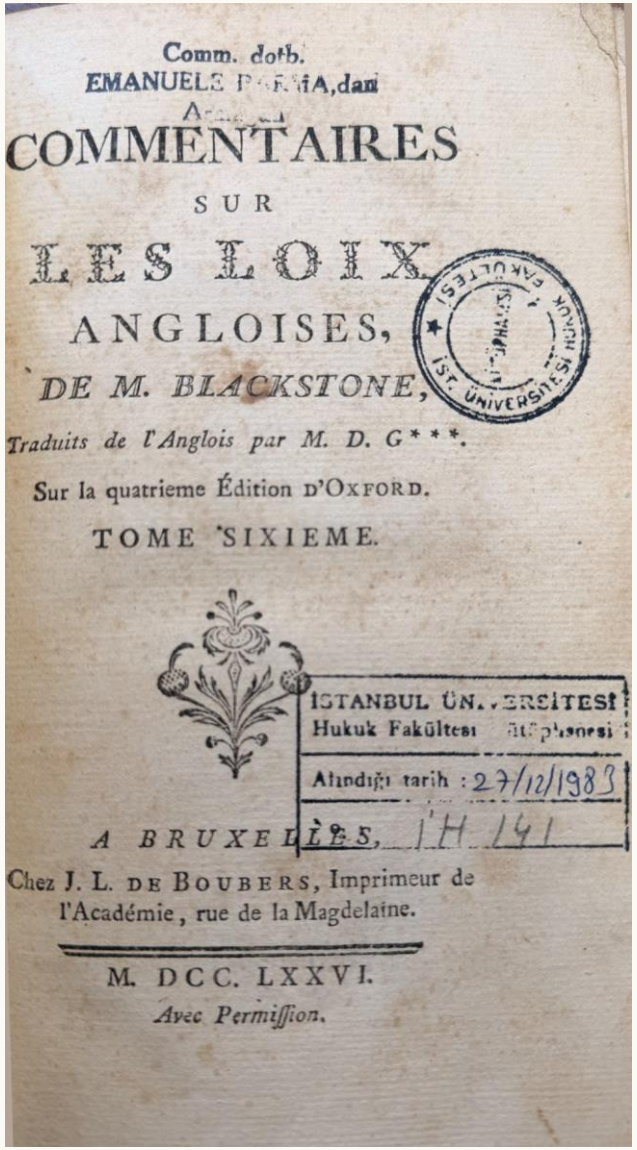
C 178

Code criminel de l'empereur Charles V, vulgairement appellé la Caroline, contenant les loix qui sont suivies dans les jurisdictions criminelles de l'Empire et à l'usage des conseils de guerre des troupes suisses

Bienne · 1767 · Fransızca

V. Karl'ın 1532 tarihli ceza kanunu Carolina; Avrupa ceza hukukunun ilk büyük kodifikasyonu.

Sınıflama C 178/ · Demirbaş 0058700

Comm. doth.
EMANUELS [illegible]A, dan
A-[illegible]
COMMENTAIRES
SUR
LES LOIX
ANGLOISES,
DE M. BLACKSTONE,
Traduits de l'Anglois par M. D. G***.
Sur la quatrieme Édition d'Oxford.
TOME SIXIEME.
İSTANBUL ÜN[illegible]ERSİTESİ
Hukuk Fakültesi [illegible]
Alındığı tarih : 27/12/1983
A BRUXELLES, İH 141
Chez J. L. de Boubers, Imprimeur de
l'Académie, rue de la Magdelaine.
M. DCC. LXXVI.
Avec Permission.

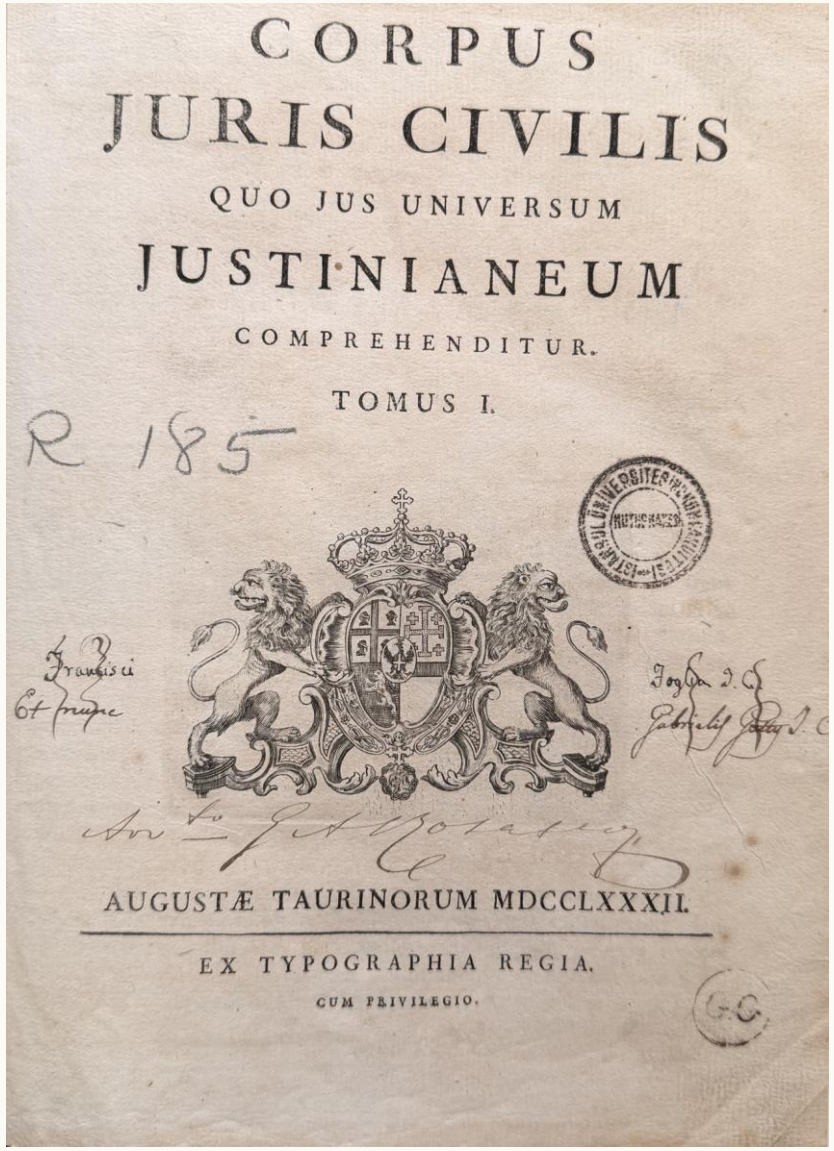
Commentaires sur les loix angloises (6 c.)

William Blackstone

Brüksel · 1774-76 · Fransızca

İngiliz *common law*unu sistemli biçimde anlatan *Commentaries*'in Kıta Avrupası okuru için yapılmış Fransızca çevirisi.

Sınıflama İH 141/ · Demirbaş 0061753-58

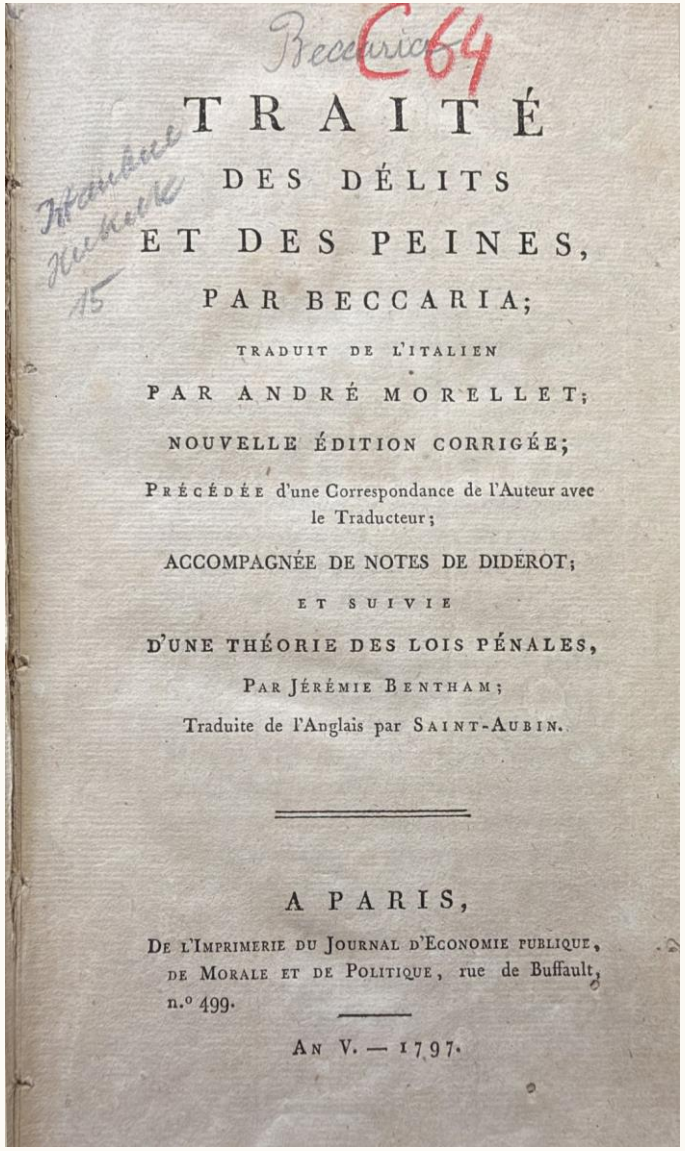

Corpus juris civilis, quo jus universum Justinianeum comprehenditur

Torino · 1782 · Fransızca

Iustinianus derlemesinin 18. yüzyıl Torino baskısı; Avrupa hukuk geleneğinin ortak kaynağı.

Sınıflama R 185/ · Demirbaş 0045918

TRAITÉ
DES DÉLITS
ET DES PEINES,
PAR BECCARIA;
TRADUIT DE L'ITALIEN
PAR ANDRÉ MORELLET;
NOUVELLE ÉDITION CORRIGÉE;
PRÉCÉDÉE d'une Correspondance de l'Auteur avec le Traducteur;
ACCOMPAGNÉE DE NOTES DE DIDEROT;
ET SUIVIE
D'UNE THÉORIE DES LOIS PÉNALES,
PAR JÉRÉMIE BENTHAM;
Traduite de l'Anglais par SAINT-AUBIN.
A PARIS,
DE L'IMPRIMERIE DU JOURNAL D'ECONOMIE PUBLIQUE, DE MORALE ET DE POLITIQUE, rue de Buffault, n.° 499.
AN V. — 1797.

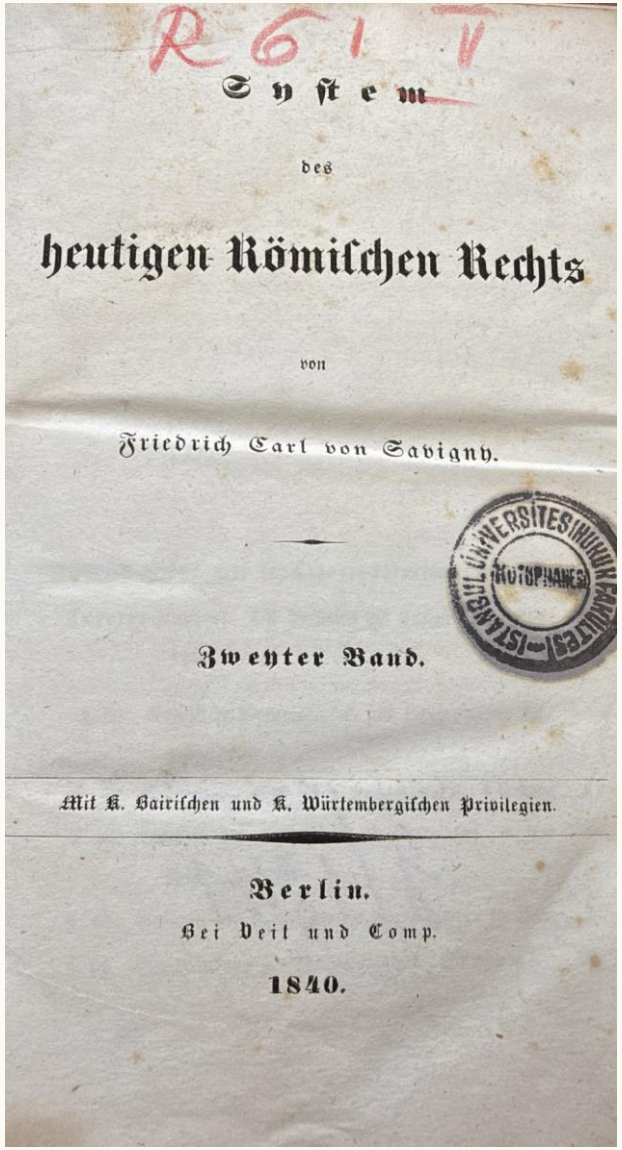
Traité des délits et des peines

Cesare Beccaria

Paris · 1797 · Fransızca

İşkenceye ve idam cezasına karşı çıkan, modern ceza hukukunun kurucu metni *Suçlar ve Cezalar*'ın Fransızca baskısı.

Sınıflama C 64/ · Demirbaş 0058535

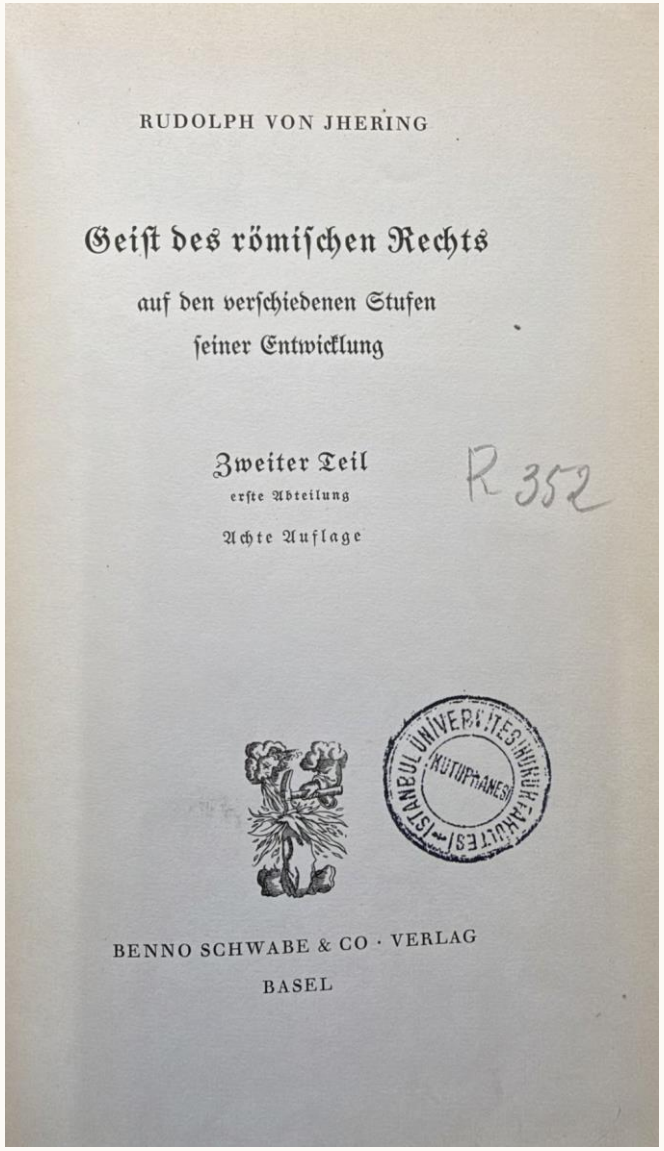
System des heutigen römischen Rechts

Friedrich Carl von Savigny

Berlin · 1840 · Almanca

Tarihçi Hukuk Okulu'nun kurucusunun başyapıtı; 19. yüzyıl Alman hukukunun temeli.

Sınıflama R 61/ · Demirbaş 0045705

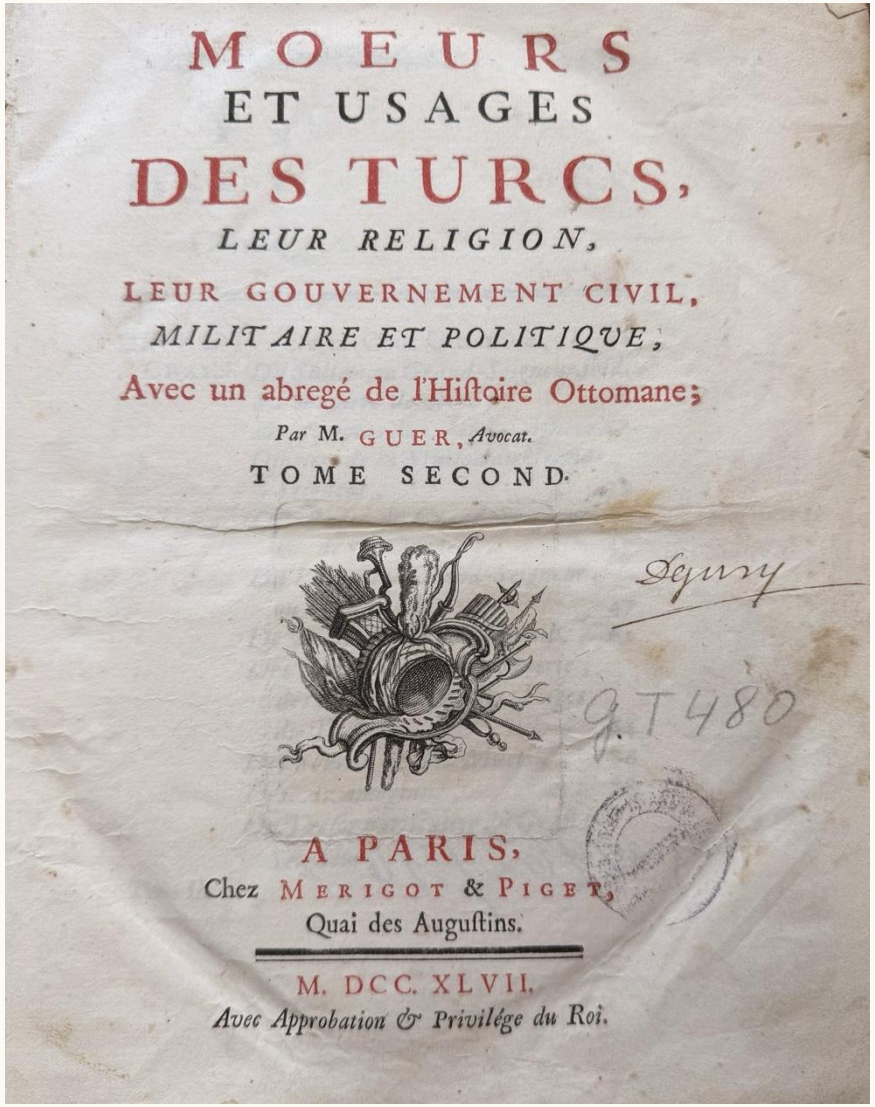
Geist des römischen Rechts auf den verschiedenen Stufen seiner Entwicklung

Rudolf von Jhering

Basel · 8. baskı · Almanca

Roma hukukunun gelişimini hukukun "ruhu" üzerinden okuyan klasik eser.

Sınıflama R 352/ · Demirbaş 0046181

MOEURS
ET USAGES
DES TURCS,
LEUR RELIGION,
LEUR GOUVERNEMENT CIVIL,
MILITAIRE ET POLITIQUE,
Avec un abregé de l'Hiſtoire Ottomane;
Par M. GUER, Avocat.
TOME SECOND.
GT480
A PARIS,
Chez MERIGOT & PIGET,
Quai des Auguſtins.
M. DCC. XLVII.
Avec Approbation & Privilége du Roi.

Moeurs et usages des Turcs, leur religion, leur gouvernement civil, militaire et politique, avec un abrégé de l'histoire ottomane (2 c.)

Jean-Antoine Guer

Paris · 1747 · Fransızca

Osmanlı âdetlerini, din ve devlet düzenini anlatan, gravürlerle süslü 18. yüzyıl eseri.

Sınıflama GT 480/ · Demirbaş 0026340-41

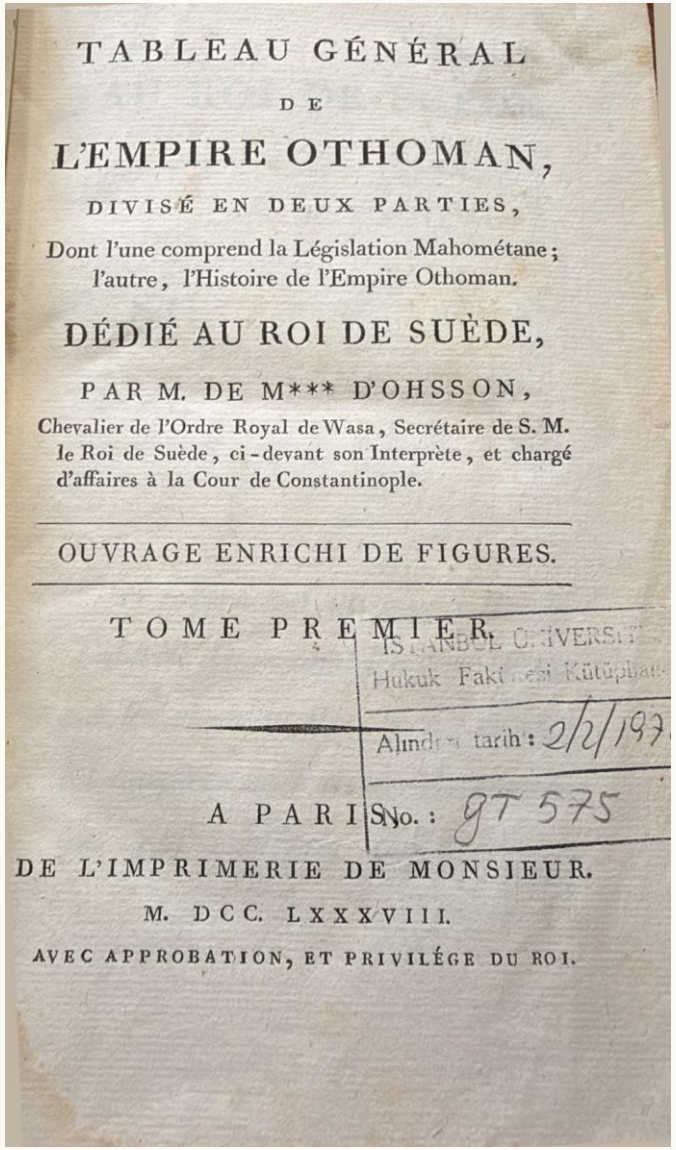

TABLEAU GÉNÉRAL

DE

L'EMPIRE OTHOMAN,

DIVISÉ EN DEUX PARTIES,

Dont l'une comprend la Législation Mahométane; l'autre, l'Histoire de l'Empire Othoman.

DÉDIÉ AU ROI DE SUÈDE,

PAR M. DE M*** D'OHSSON,

Chevalier de l'Ordre Royal de Wasa, Secrétaire de S. M. le Roi de Suède, ci-devant son Interprète, et chargé d'affaires à la Cour de Constantinople.

OUVRAGE ENRICHI DE FIGURES.

TOME PREMIER.

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
Hukuk Fakültesi Kütüphanesi
Alındığı tarih: 2/2/197
No.: GT 575

A PARIS,

DE L'IMPRIMERIE DE MONSIEUR.

M. DCC. LXXXVIII.

AVEC APPROBATION, ET PRIVILÉGE DU ROI.

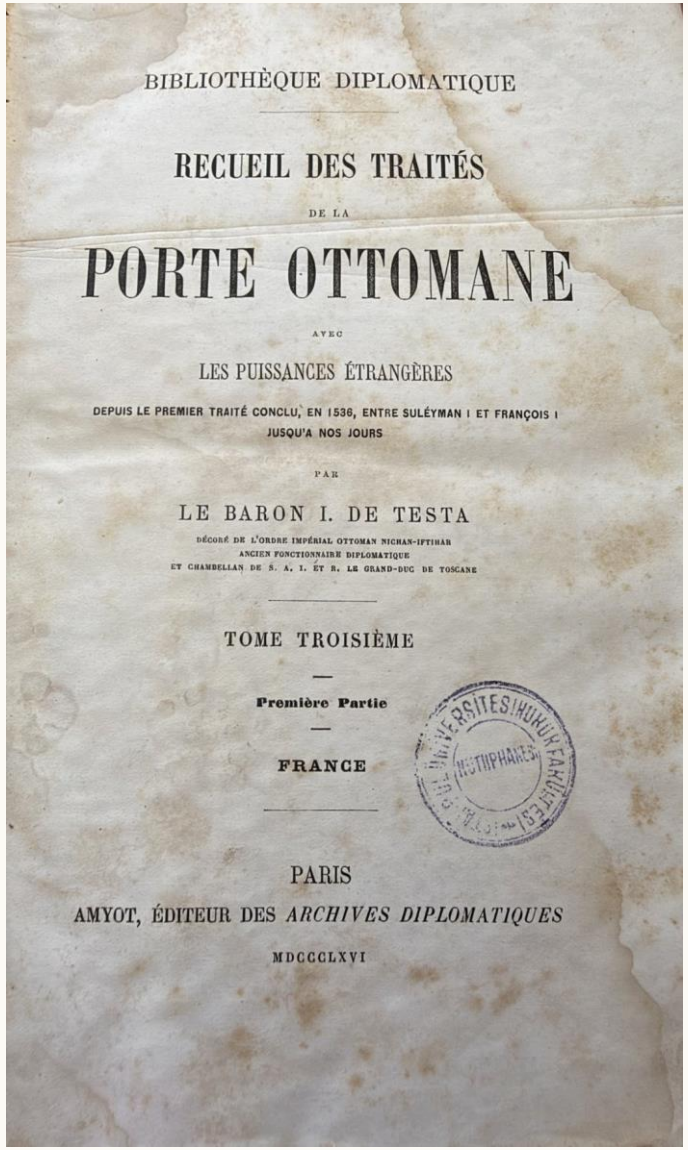
Tableau général de l'Empire othoman

Mouradgea d'Ohsson

Paris · 1788 · Fransızca

Osmanlı hukukunu ve kurumlarını Avrupa'ya tanıtan en etkili eser.

Sınıflama GT 575/ · Demirbaş 0026476-81

Kat. A 12 · II. Avrupa'nın gözünden Osmanlı

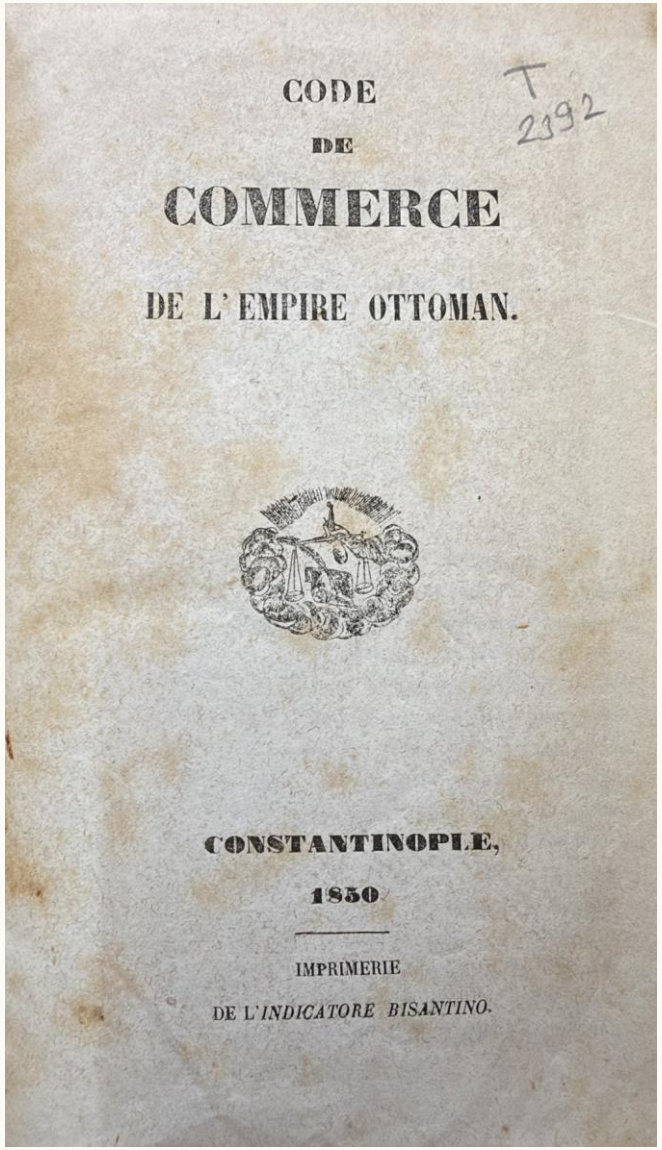
Recueil des traités de la Porte Ottomane avec les puissances étrangères depuis le premier traité conclu, en 1536, entre Suléyman I et François I jusqu'à nos jours

Baron I. de Testa

Paris · 1868 · Fransızca

Babıâli'nin yabancı devletlerle yaptığı antlaşmaların ve kapitülasyonların derlemesi.

Sınıflama AD 82/ · Demirbaş 0056496

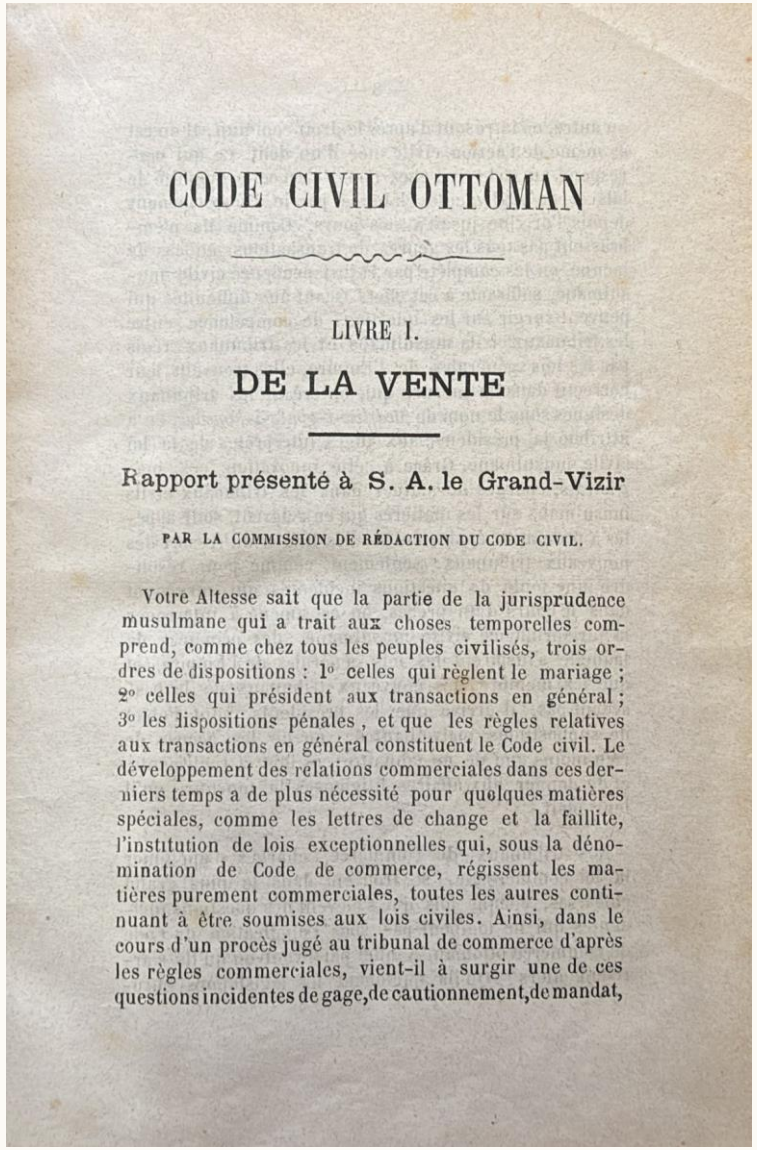

Code de commerce de l'Empire Ottoman

İstanbul · 1850 · Fransızca

1850 Kanunname-i Ticaret'in Fransızca metni.

Sınıflama T 2392/ · Demirbaş 0074766

CODE CIVIL OTTOMAN

LIVRE I.

DE LA VENTE

Rapport présenté à S. A. le Grand-Vizir

PAR LA COMMISSION DE RÉDACTION DU CODE CIVIL.

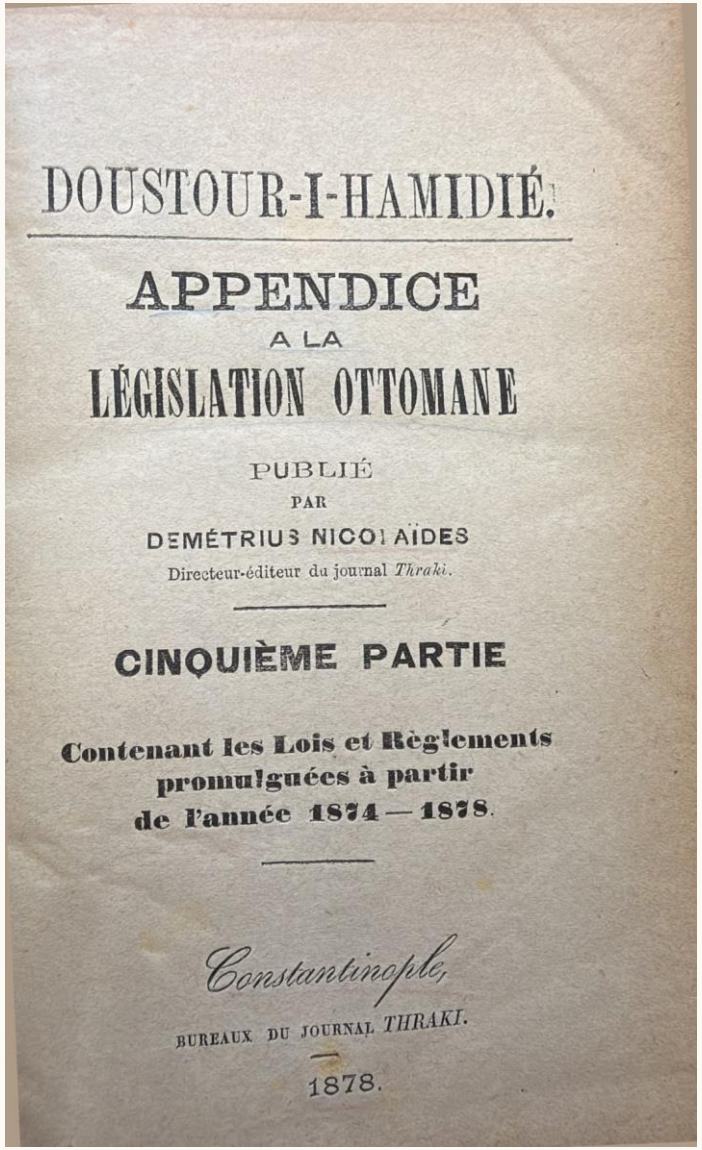
Votre Altesse sait que la partie de la jurisprudence musulmane qui a trait aux choses temporelles comprend, comme chez tous les peuples civilisés, trois ordres de dispositions : 1° celles qui règlent le mariage ; 2° celles qui président aux transactions en général ; 3° les dispositions pénales, et que les règles relatives aux transactions en général constituent le Code civil. Le développement des relations commerciales dans ces derniers temps a de plus nécessité pour quelques matières spéciales, comme les lettres de change et la faillite, l'institution de lois exceptionnelles qui, sous la dénomination de Code de commerce, régissent les matières purement commerciales, toutes les autres continuant à être soumises aux lois civiles. Ainsi, dans le cours d'un procès jugé au tribunal de commerce d'après les règles commerciales, vient-il à surgir une de ces questions incidentes de gage, de cautionnement, de mandat,

Code civil ottoman

İstanbul · 1872 · Fransızca

Mecelle'nin, kitapları henüz yayımlanmaya devam ederken İstanbul'da basılan Fransızca çevirisinden bir sayfa.

Sınıflama K 189/ · Demirbaş 0064352

DOUSTOUR-I-HAMIDIÉ.

APPENDICE
A LA
LÉGISLATION OTTOMANE

PUBLIÉ
PAR
DEMÉTRIUS NICOLAÏDES
Directeur-éditeur du journal *Thraki*.

CINQUIÈME PARTIE

Contenant les Lois et Règlements promulguées à partir de l'année 1874 — 1878.

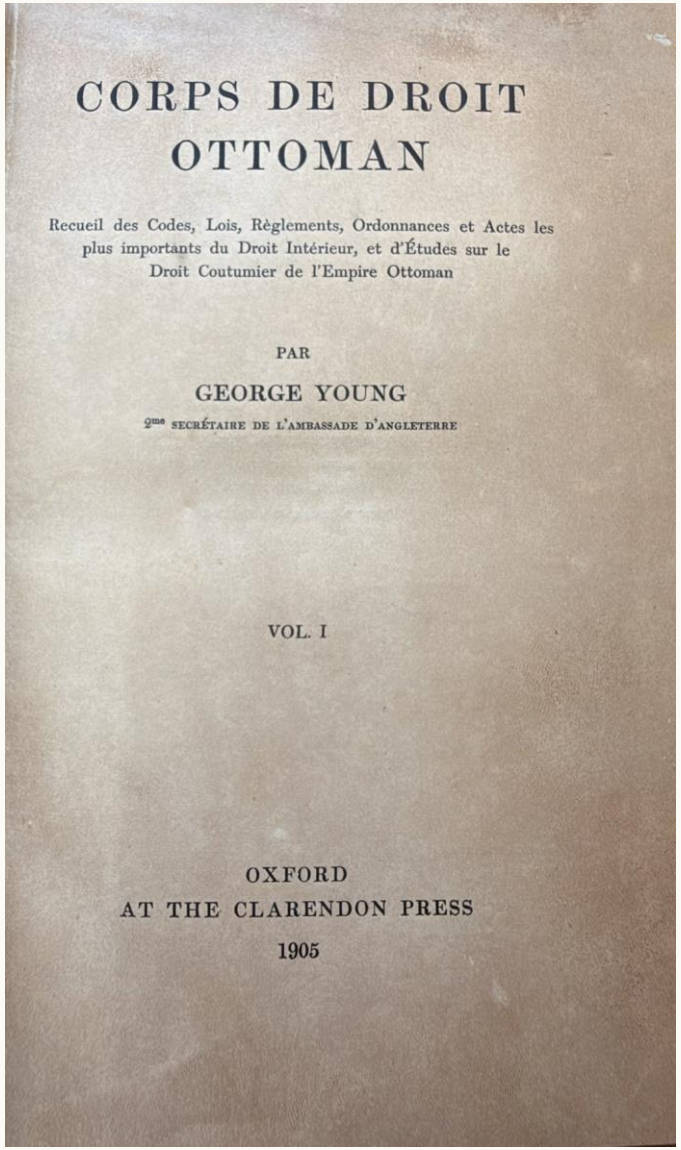
Constantinople,
BUREAUX DU JOURNAL THRAKI.
1878.

Doustour-i Hamidié: appendice à la Législation ottomane

İstanbul · 1878 · Fransızca

1876 Kanun-ı Esasi'nin Fransızca metni; *Législation ottomane* dizisinin, 1874-1878 kanun ve nizamnamelerini içeren beşinci kısmında.

Sınıflama K 52/ · Demirbaş 0064118

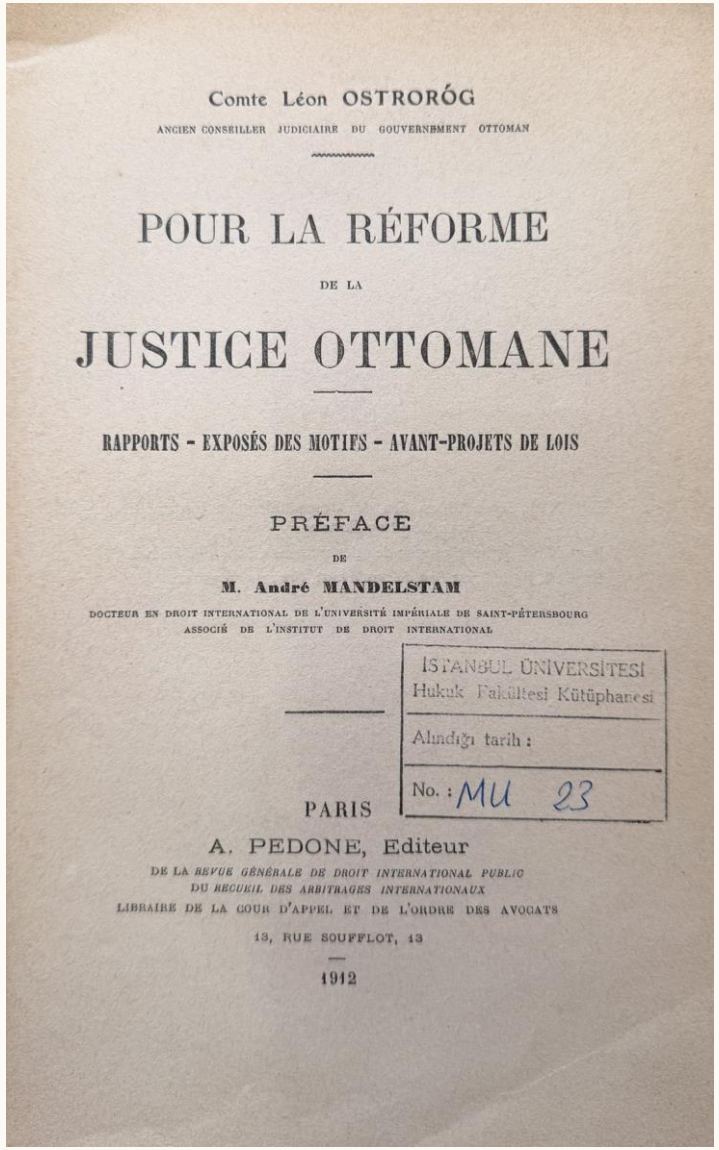
Corps de droit ottoman: recueil des codes, lois, règlements, ordonnances et actes les plus importants du droit intérieur, et d'études sur le droit coutumier de l'Empire ottoman

George Young

Oxford · 1905 · Fransızca

Osmanlı mevzuatını ciltler hâlinde toplayan, Avrupa'da en çok başvurulan derleme.

Sınıflama K 70/ · Demirbaş 0064140

Comte Léon OSTROROG

ANCIEN CONSEILLER JUDICIAIRE DU GOUVERNEMENT OTTOMAN

POUR LA RÉFORME

DE LA

JUSTICE OTTOMANE

RAPPORTS - EXPOSÉS DES MOTIFS - AVANT-PROJETS DE LOIS

PRÉFACE

DE

M. André MANDELSTAM

DOCTEUR EN DROIT INTERNATIONAL DE L'UNIVERSITÉ IMPÉRIALE DE SAINT-PÉTERSBOURG

ASSOCIÉ DE L'INSTITUT DE DROIT INTERNATIONAL

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
Hukuk Fakültesi Kütüphanesi
Alındığı tarih :
No. : MU 23

PARIS

A. PEDONE, Editeur

DE LA REVUE GÉNÉRALE DE DROIT INTERNATIONAL PUBLIC

DU RECUEIL DES ARBITRAGES INTERNATIONAUX

LIBRAIRE DE LA COUR D'APPEL ET DE L'ORDRE DES AVOCATS

13, RUE SOUFFLOT, 13

1912

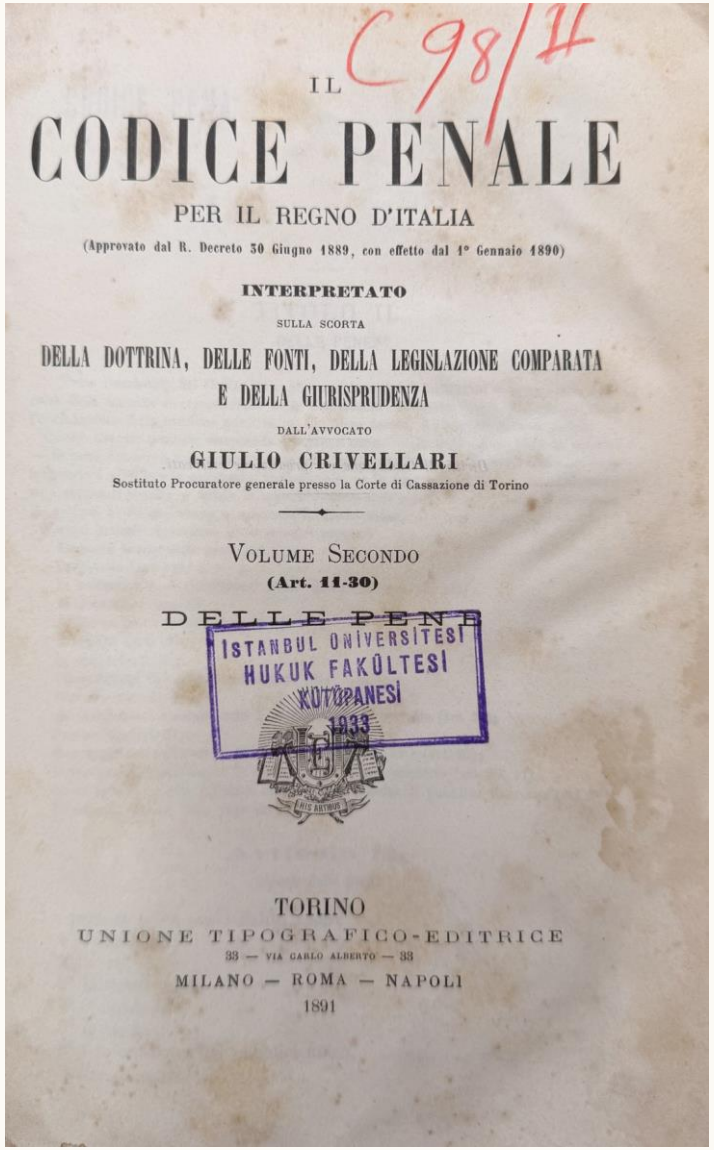
Pour la réforme de la justice ottomane

Léon Ostroróg

Paris · 1912 · Fransızca

Adliye Nezareti hukuk müşaviri Kont Léon Ostroróg'un hukuk reformu raporlarını topladığı eser. Önsöz André Mandelstam'a ait.

Sınıflama MU 23/ · Demirbaş 0043976

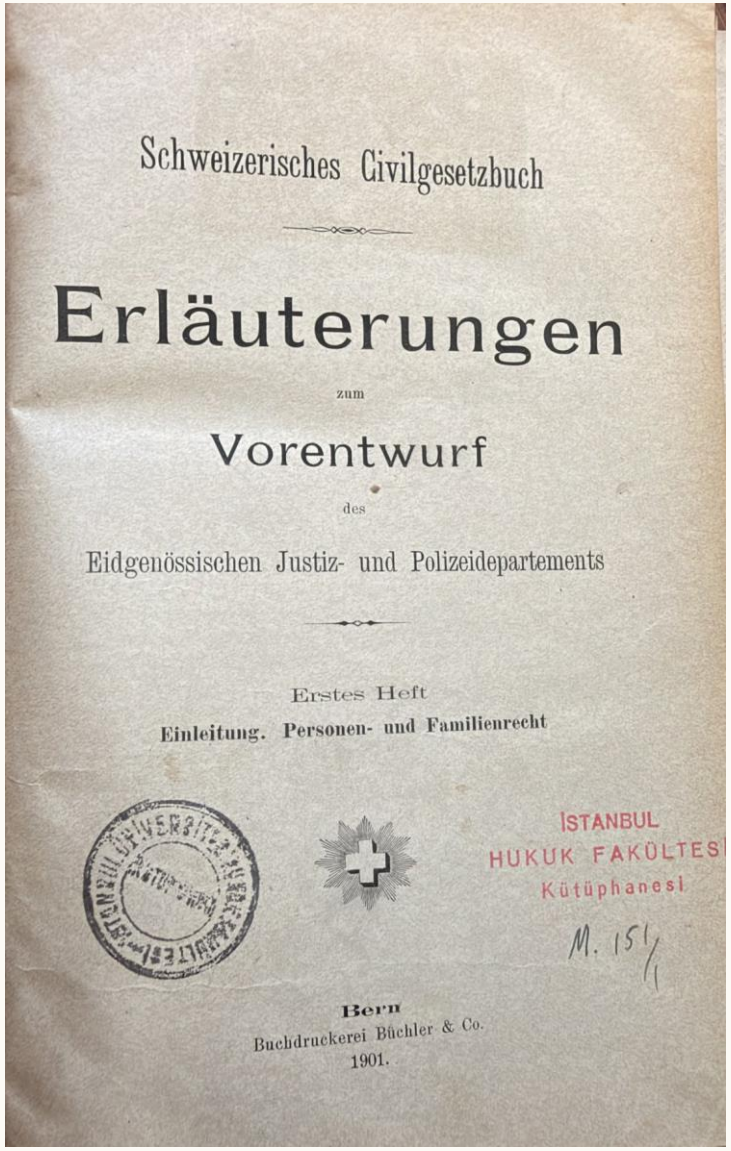
Il codice penale per il regno d'Italia

Giulio Crivellari

Torino · 1891 · İtalyanca

1926 Türk Ceza Kanunu'nun kaynağı olan 1889 İtalyan Ceza Kanunu (Zanardelli Kanunu) üzerine şerh.

Sınıflama C 98/ · Demirbaş 0058585

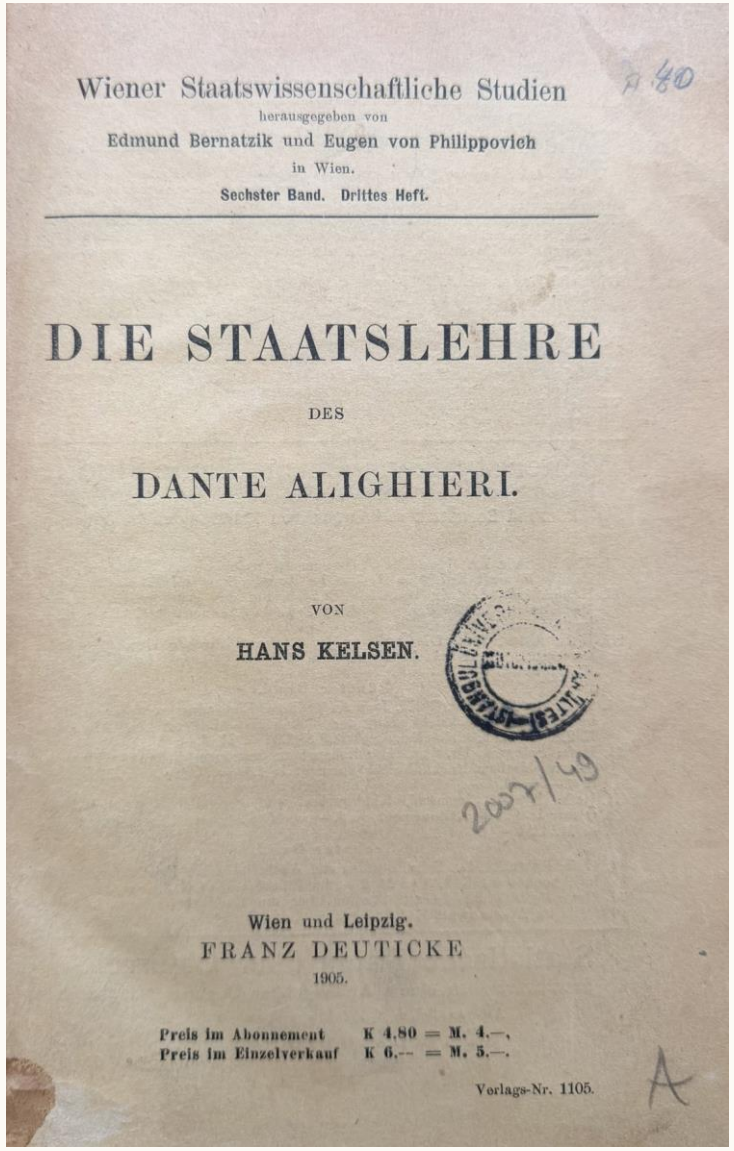
Schweizerisches Civilgesetzbuch: Erläuterungen zum Vorentwurf des Eidgenössischen Justiz- und Polizeidepartements

Eugen Huber

Bern · 1901 · Almanca

Eugen Huber'in kaleminden, İsviçre Medeni Kanunu «Gerekçesi».

Sınıflama M 151/ · Demirbaş 0032222

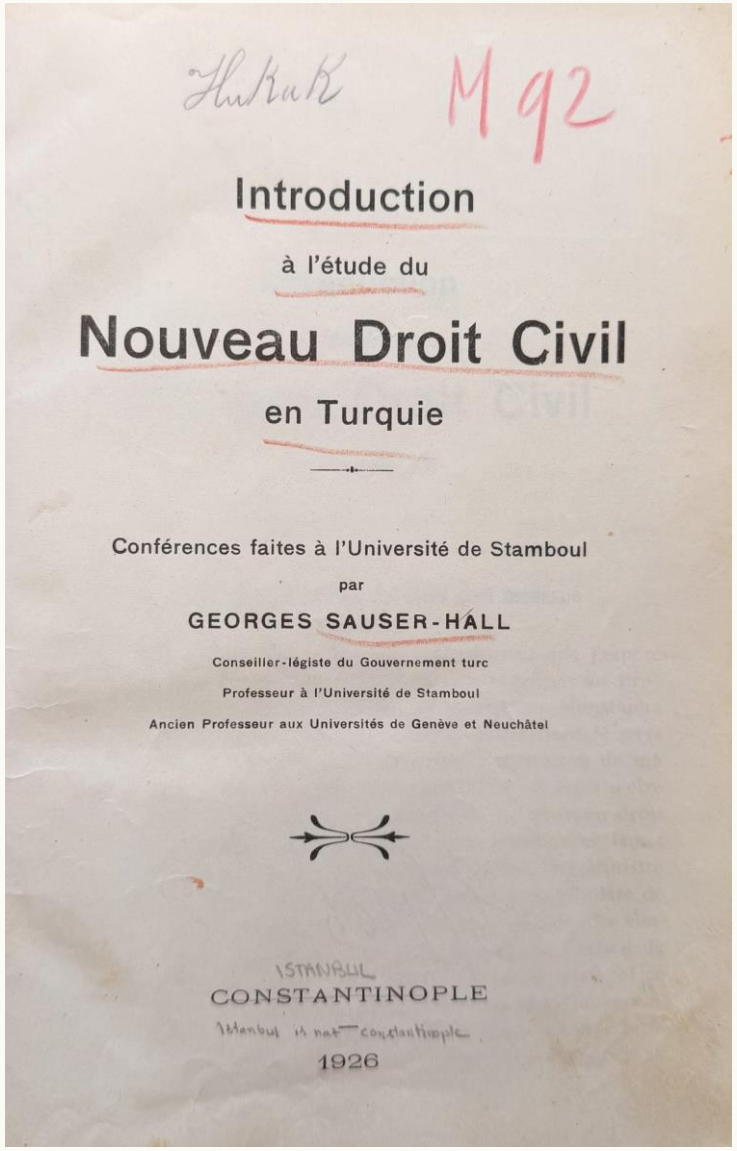
Die Staatslehre des Dante Alighieri

Hans Kelsen

Viyana · 1905 · Almanca

Hans Kelsen'in ilk kitabı.

Sınıflama A 40/ · Demirbaş 0055370

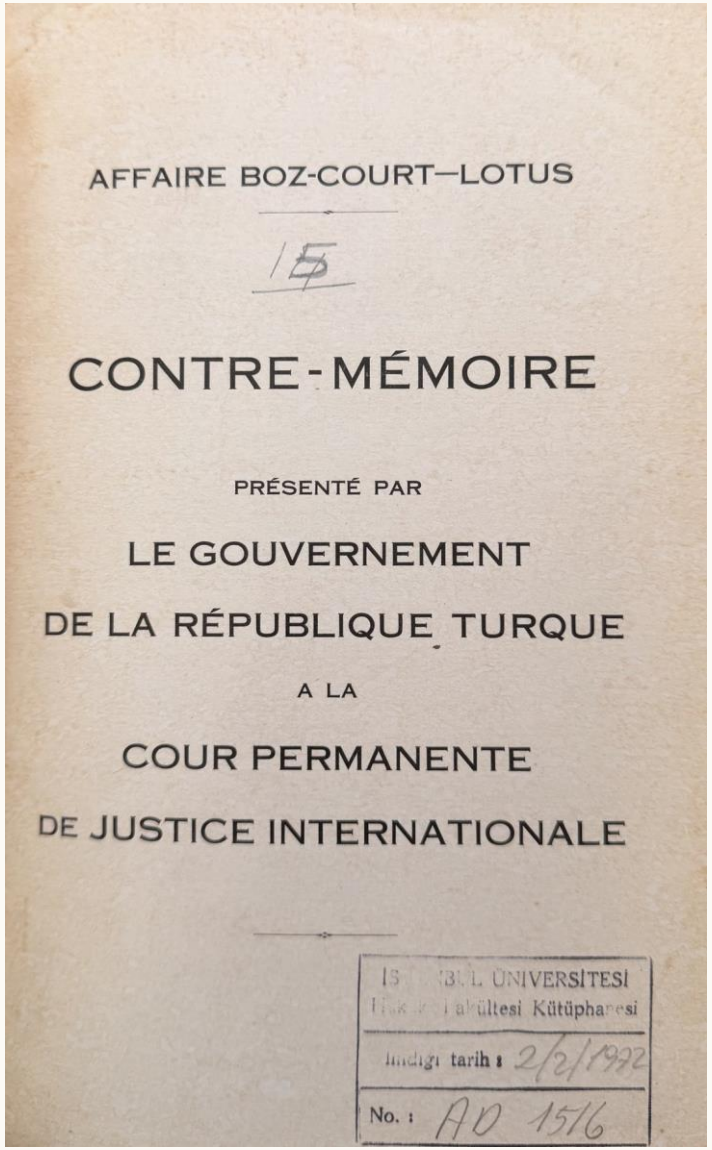
Introduction à l'étude du nouveau droit civil en Turquie: conférences faites à l'Université de Stamboul

Georges Sauser-Hall

İstanbul · 1926 · Fransızca

Yeni Türk Medeni Kanunu üzerine İstanbul Darülfünunu'nda verilen konferanslara dayanan bir kitap.

Sınıflama M 92/ · Demirbaş 0032043

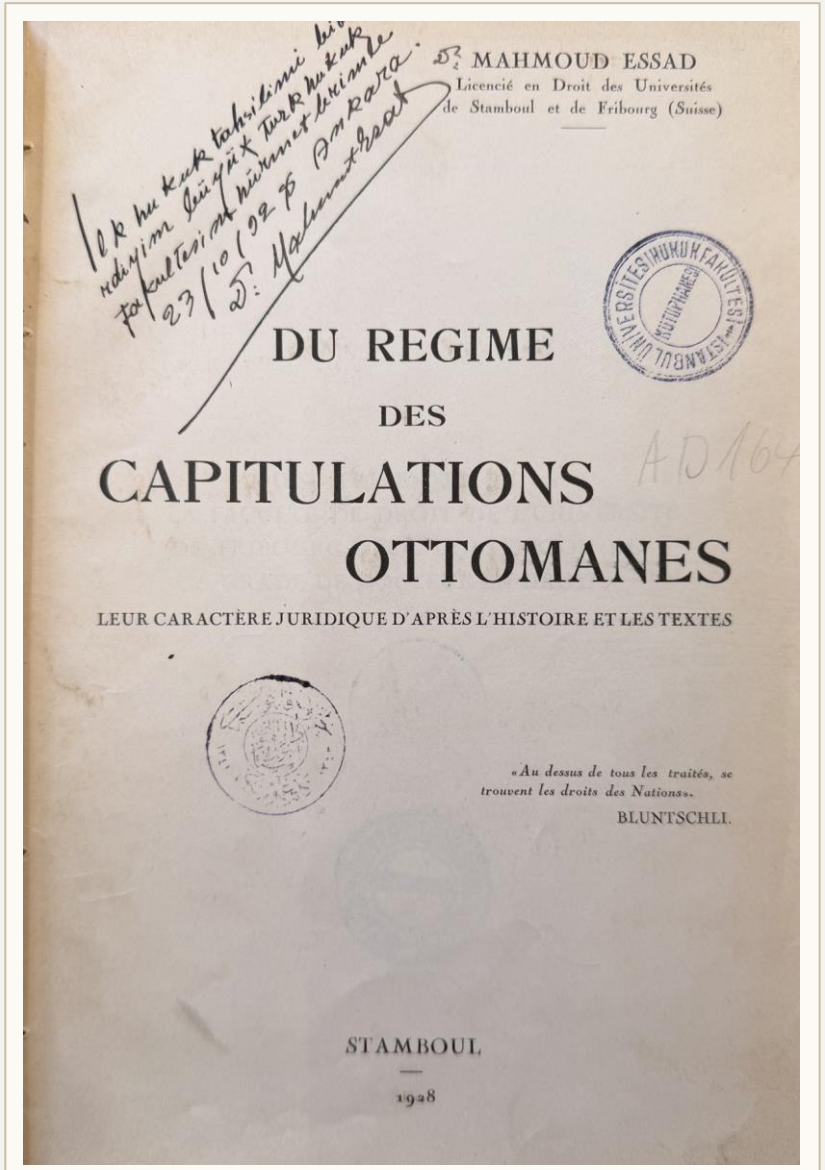
Contre-mémoire présenté par le Gouvernement de la République turque à la Cour permanente de justice internationale

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti

Ankara · 1927 · Fransızca

Türkiye'nin Daimi Adalet Divanı önünde kazandığı Bozkurt-Lotus davasında sunduğu karşı muhtıra.

Sınıflama AD 1516/ · Demirbaş 0005082

Kat. A 23 · IV. Resepsiyon ve Fakülte

Du régime des capitulations ottomanes: leur caractère juridique d'après l'histoire et les textes

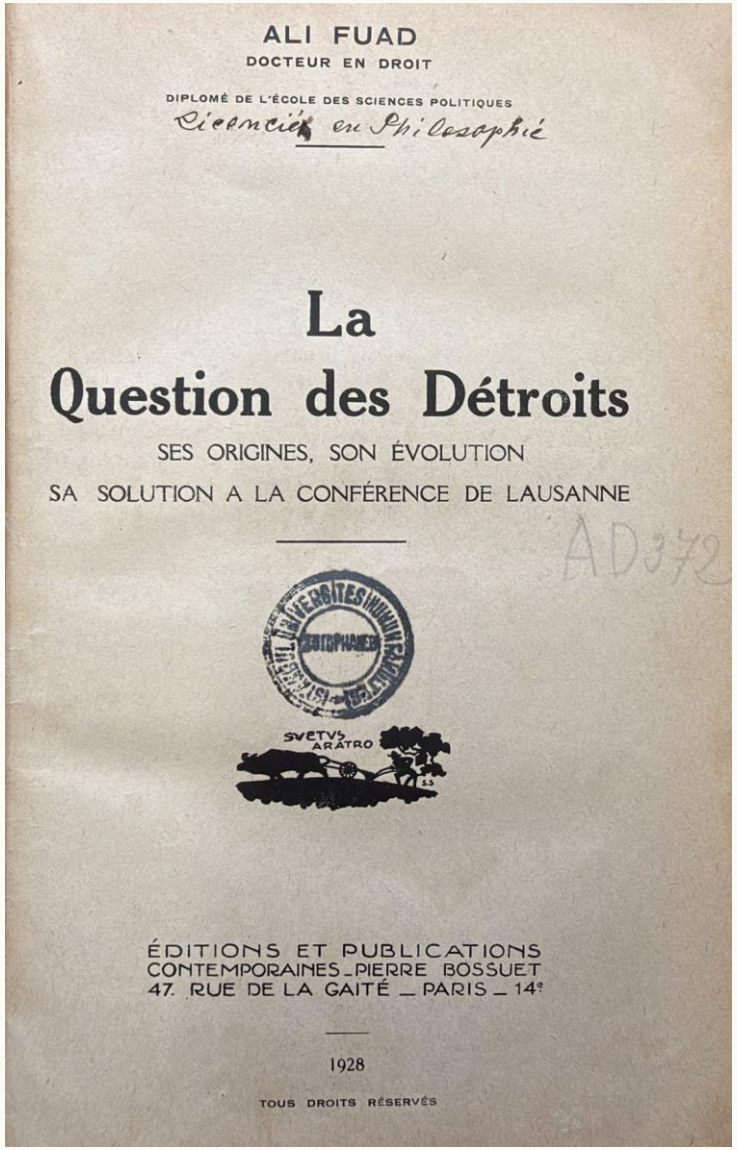
Mahmoud Essad [Bozkurt]

İstanbul · 1928 · Fransızca

Adliye Vekili Mahmut Esat Bozkurt'un kapitülasyonların hukuki niteliği üzerine tezi; Fakülte'ye ithaf edilmiş, imzalı nüsha:

«İlk hukuk tahsilimi bitirdiğim
büyük Türk hukuk fakültesine hürmetlerimle.
23/10/928.
Dr. Mahmut Esat»

Sınıflama AD 164/ · Demirbaş 0056603

La question des Détroits: ses origines, son évolution, sa solution à la Conférence de Lausanne

Ali Fuad [Başgil]

Paris · 1928 · Fransızca

Ali Fuad Başgil'in Boğazlar meselesi üzerine tezi.

Yazar adının altına «*licencié en philosophie*» notu düşülmüş.

Sınıflama AD 372/ · Demirbaş 0003606

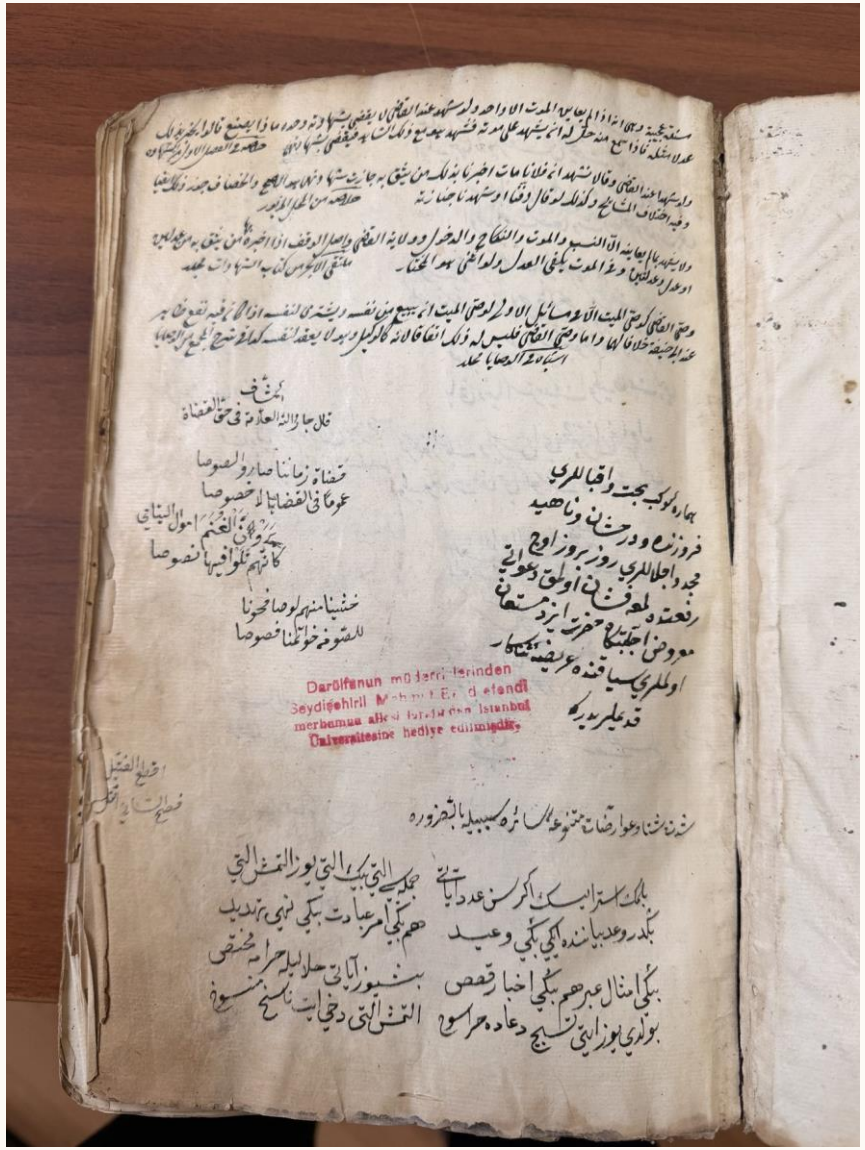
29 ESER

Ahmet Cevdet Paşa ve Dünyası

Kütüphaneye adını veren Ahmet Cevdet Paşa etrafında kurulan seçki: Fetva mecmuaları, Tanzimat kanunnameleri, Mecelle'nin baskıları, şerhleri ve Cevdet Paşa'nın eserleri.

“Mekteb-i Hukuk'un ilk müderrisi üstâd-ı muhterem Ahmed Cevdet Paşa merhum”

Şeyhülislam Ebussuûd Efendi Fetvaları

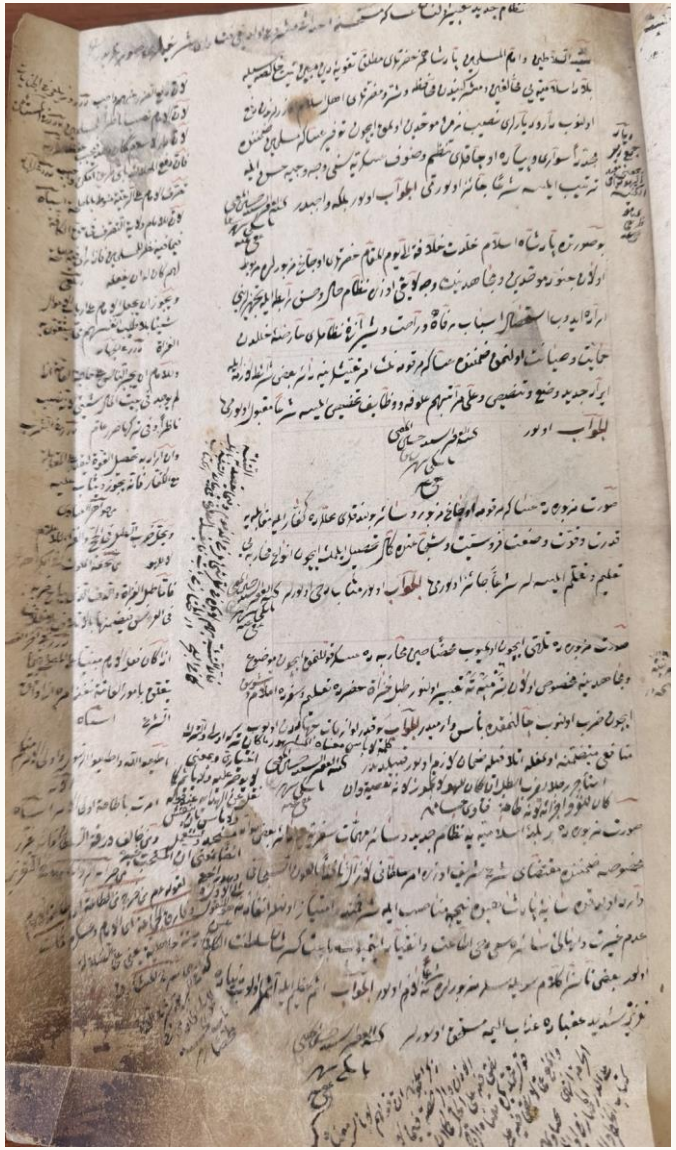
Ebussuûd Efendi

t.y. · Osmanlıca

Kanunî devri şeyhülislamı Ebussuûd Efendi'nin fetvalarının yazma nüshalarından biri; klasik dönem Osmanlı hukukunun temel kaynaklarından.

Kitap, Mahmud Esad Seydişehrî'nin ailesi tarafından bağışlanmıştır.

Sınıflama İSL 654/ · Demirbaş 0073107

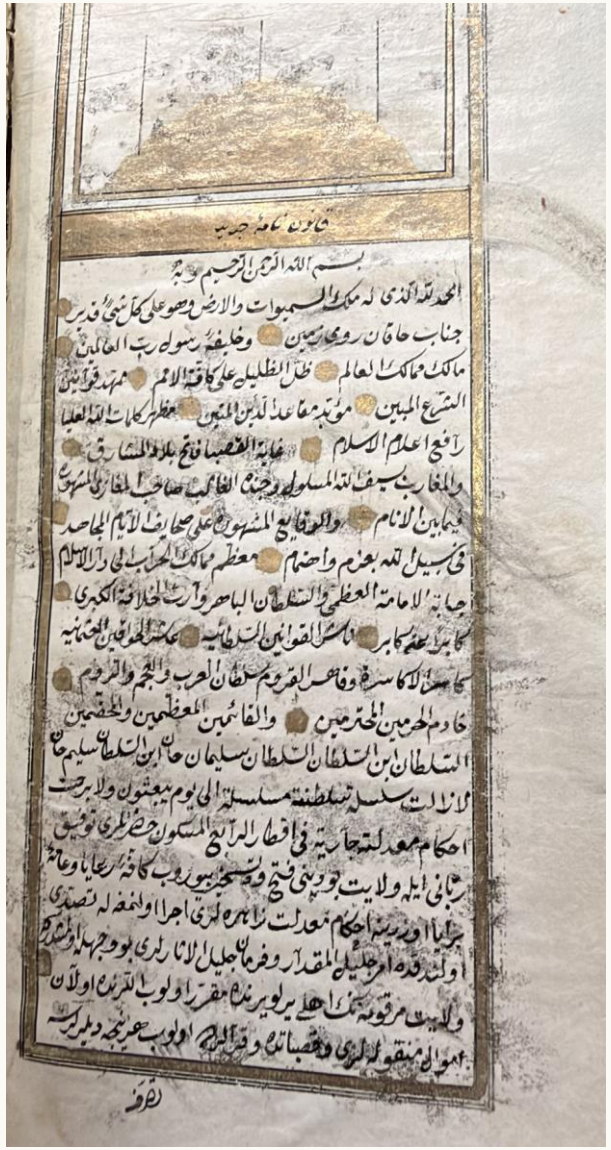
Behcetü'l-Fetâvâ

Yenişehirli Abdullah Efendi

1155 · Osmanlıca

18. yüzyılın en çok başvurulan fetva mecmualarından birinin yazma nüshası.

Sınıflama İSL 13/ · Demirbaş 0073104

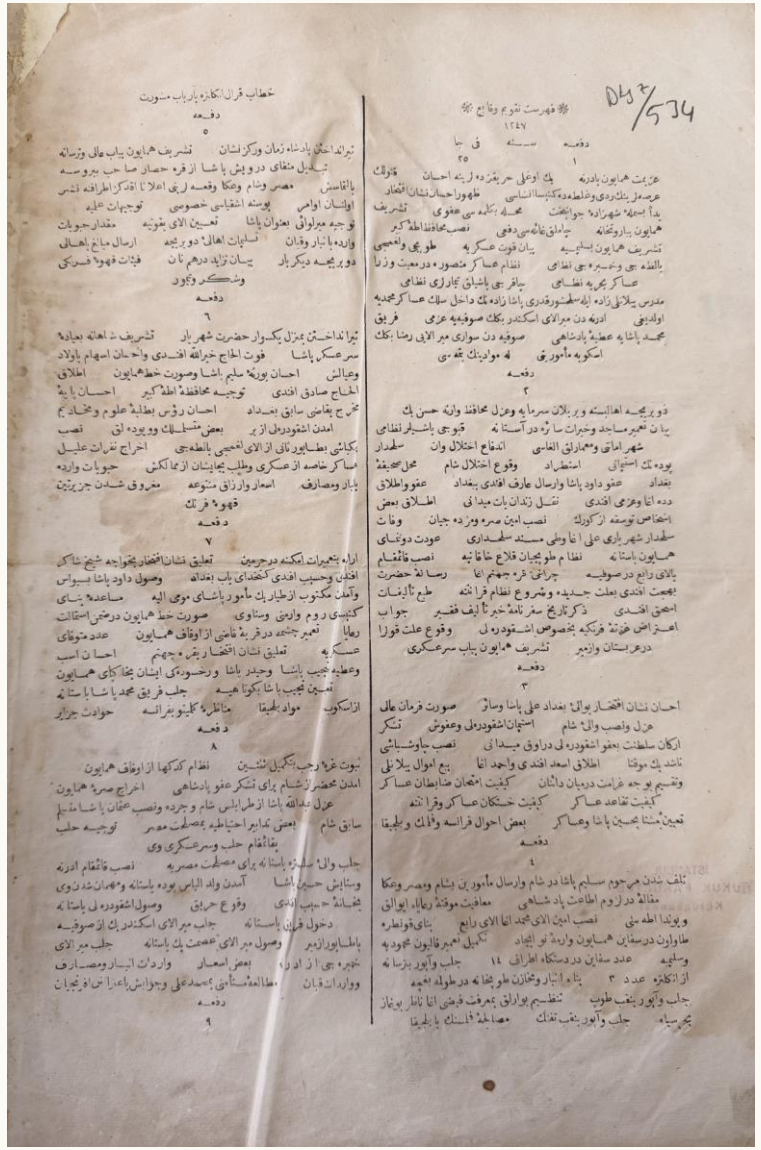
Kanunname-i Cedîd

Hıfzı Efendi

1187 · Osmanlıca

Tezhipli başlangıç sayfasıyla Kanunnâme-i Cedîd'in yazma nüshası.

Sınıflama İSL 297/ · Demirbaş 0073118

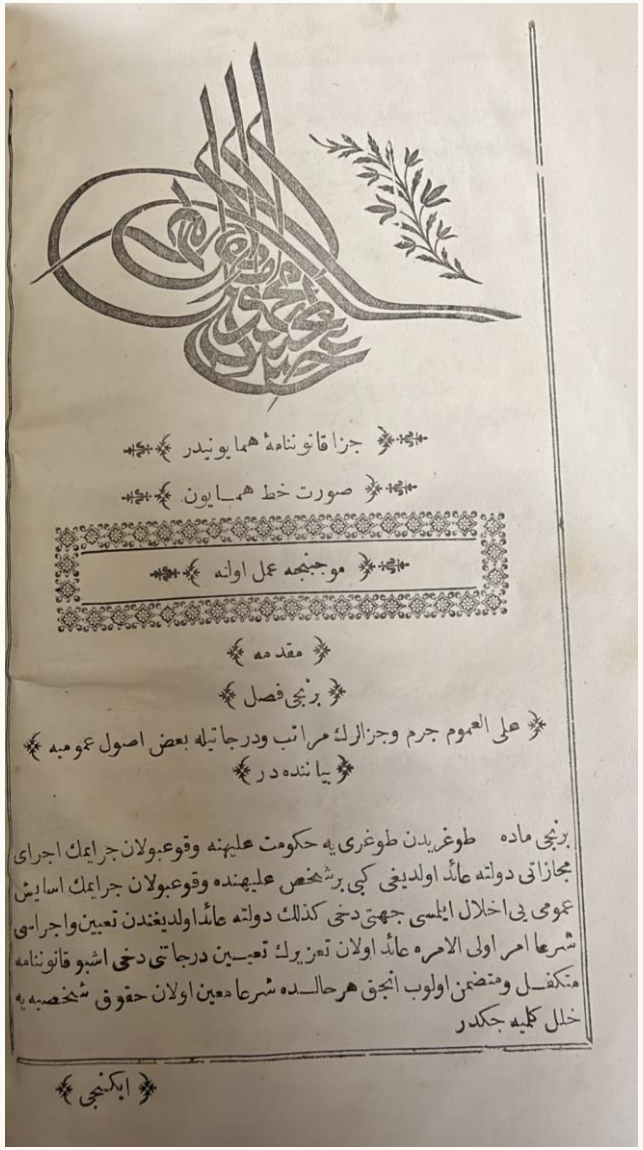
Kat. O 4 · II. Tanzimat kodifikasyonu

Takvîm-i Vekâyi, sayı 1-180

İstanbul · 1247-1255 · Osmanlıca

İlk Osmanlı resmî gazetesinin ilk sayıları.

Sınıflama GB 3510/ · Demirbaş 0072864

جزا قانوننامهٔ همایونیدر

صورت خط همایون

موجبنجه عمل اولنه

مقدمه

برنجی فصل

علی العموم جرم وجزالرك مراتب ودرجاتیله بعض اصول عمومیه بیاننده در

برنجی ماده طوغریدن طوغری یه حکومت علیهنه وقوعبولان جرایمك اجرای محازاتی دولته عائد اولدیغی کبی برشخص علیهنده وقوعبولان جرایمك اسایش عمومی یی اخلال ایلمسی جهتی دخی کذلك دولته عائد اولدیغندن تعیین واجراسی شرعا امر اولی الامره عائد اولان تعزیرك تعیین درجاتی دخی اشبو قانوننامه متکفل ومتضمن اولوب انجق هرحالده شرعا معین اولان حقوق شخصیه یه خلل کلمیه جکدر

ایکنجی

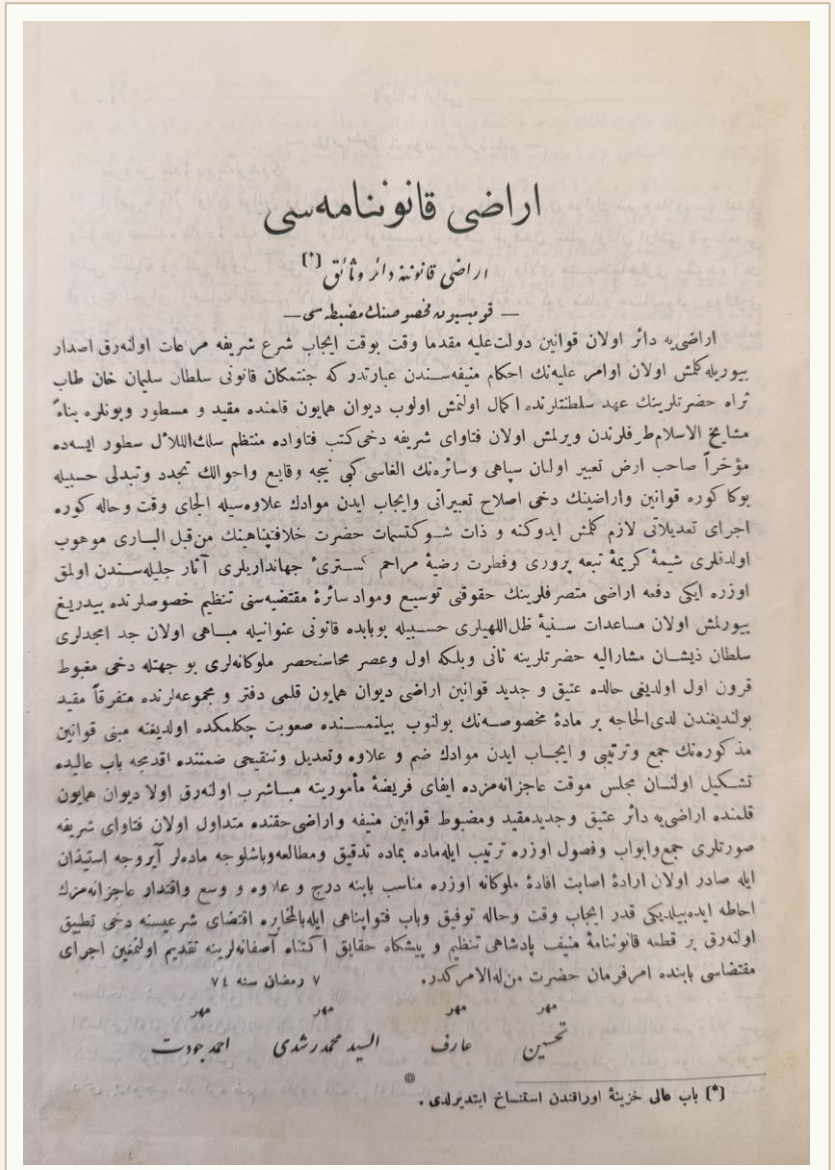
Kat. O 5 · II. Tanzimat kodifikasyonu

Ceza Kanunname-i Hümâyûnu

İstanbul · 1274 · Osmanlıca

1858 tarihli Ceza Kanunnamesi’nin başı.

Sınıflama İSL 38/ · Demirbaş 0070998

اراضی قانوننامه‌سی

اراضی قانوننامهٔ دائر وثائق [*]

— قومبسیونه مخصوصنك مضبطه‌سی —

اراضی‌یه دائر اولان قوانین دولت‌علیه مقدما وقت بوقت ایجاب شرع شریفه مراعات اولنه‌رق اصدار بیورلمکله اولان اوامر علیه‌نك احکام منیفه‌سندن عبارتدر که جنتمکان قانونی سلطان سلیمان خان طاب ثراه حضرتلرینك عهد سلطنتلرنده اکمال اولنمش اولوب دیوان همایون قلمنده مقید و مسطور وبونلره بناءً مشایخ الاسلام طرفلرندن ویرلمش اولان فتاوای شریفه دخی کتب فتاواده منتظم سلك اللآل سطور ایمده مؤخراً صاحب ارض تعمیر اولمان سپاهی وسائرهنك الغاسی کبی نیجه وقایع واحوالك تجدد وتبدلی حسبیله بوکا کوره قوانین واراضینك دخی اصلاح تعمیراتی وایجاب ایدن موادك علاوه‌سیله الجای وقت وحاله کوره اجرای تعدیلاتی لازم کلمش ایدوکنه و ذات شوکتسمات حضرت خلافتپناهینك من‌قبل الباری موهوب اولدقلری شیمهٔ کریمهٔ تبعه پروری وفطرت رضیهٔ مراحم گستریٔ جهانداریلری آثار جلیله‌سندن اولمق اوزره ایکی دفعه اراضی متصرفلرینك حقوقی توسیع ومواد سائرهٔ مقتضیه‌سنی تنظیم خصوصلرنده بیدریغ بیورلمش اولان مساعدات سنیهٔ ظل‌اللهیلری حسبیله بوبابده قانونی عنوانیله مباهی اولان جد امجدلری سلطان ذیشان مشارالیه حضرتلرینه ثانی وبلکه اول وعصر محاسنحصر ملوکانه‌لری بو جهتله دخی مضبوط قرون اول اولدیغی حالده عتیق و جدید قوانین اراضی دیوان همایون قلمی دفتر و مجموعه‌لرنده متفرقاً مقید بولندیغندن لدی‌الحاجه بر مادهٔ مخصوصه‌نك بولنوب بیلنمسنده صعوبت چکلمکده اولدیغنه مبنی قوانین مذکوره‌نك جمع وترتیبی و ایجاب ایدن موادك ضم و علاوه وتعدیل وتنقیحی ضمننده اقدمجه باب عالیده تشکیل اولنان مجلس موقت عاجزانه‌مزده ایفای فریضهٔ مأموریته مباشرتله اولنه‌رق اولا دیوان همایون قلمنده اراضی‌یه دائر عتیق وجدیدمقید ومضبوط قوانین منیفه واراضی‌حقنده متداول اولان فتاوای شریفه صورتلری جمع‌وابواب وفصول اوزره ترتیب ایله‌ماده بماده تدقیق ومطالعه‌وباشلوجه ماده‌لر آیروجه استیذان ایله صادر اولان ارادهٔ اصابت افادهٔ ملوکانه اوزره مناسب بابنه درج و علاوه و وسع واقتدار عاجزانه‌مزك احاطه ایده‌بیلدیکی قدر ایجاب وقت وحاله توفیق وباب فتواپناهی ایله‌بالمخابره اقتضای شرعیسنه دخی تطبیق اولنه‌رق بر قطعه قانوننامهٔ منیف پادشاهی تنظیم و پیشگاه حقایق آگتاه آصفانه‌لرینه تقدیم اولنمغین اجرای مقتضاسی بابنده امرفرمان حضرت من‌له‌الامر کدر.

۷ رمضان سنه ۷٤

مهر	مهر	مهر	مهر
تحسین	عارف	السید محمد رشدی	احمد جودت

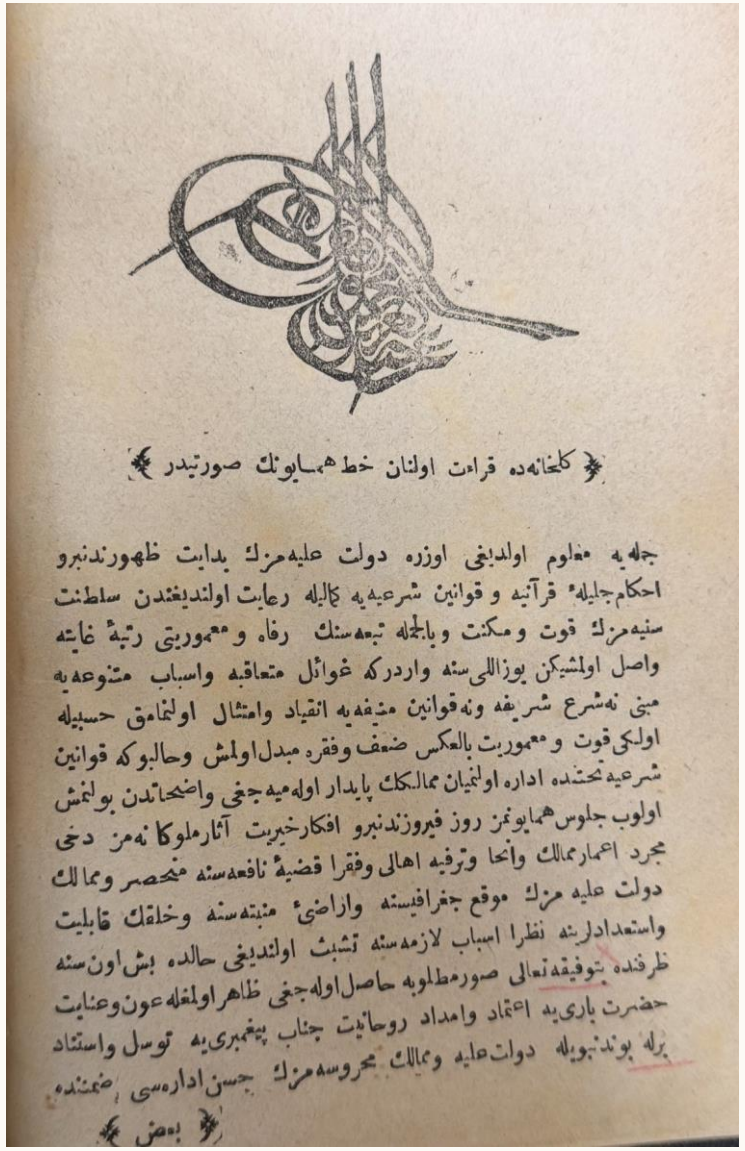
[*] باب عالی خزینهٔ اوراقندن استنساخ ایتدیرلدی.

Kanunname-i Arazi

İstanbul · 1285 · Osmanlıca

Hazırlanmasında Ahmet Cevdet Paşa'nın da emeği bulunan 1858 Arazi Kanunnamesi; bu sayfada komisyonun mazbatası var.

Sınıflama MA 414/ · Demirbaş 0071599

﴿ كلخانه‌ده قراءت اولنان خط همايونك صورتيدر ﴾

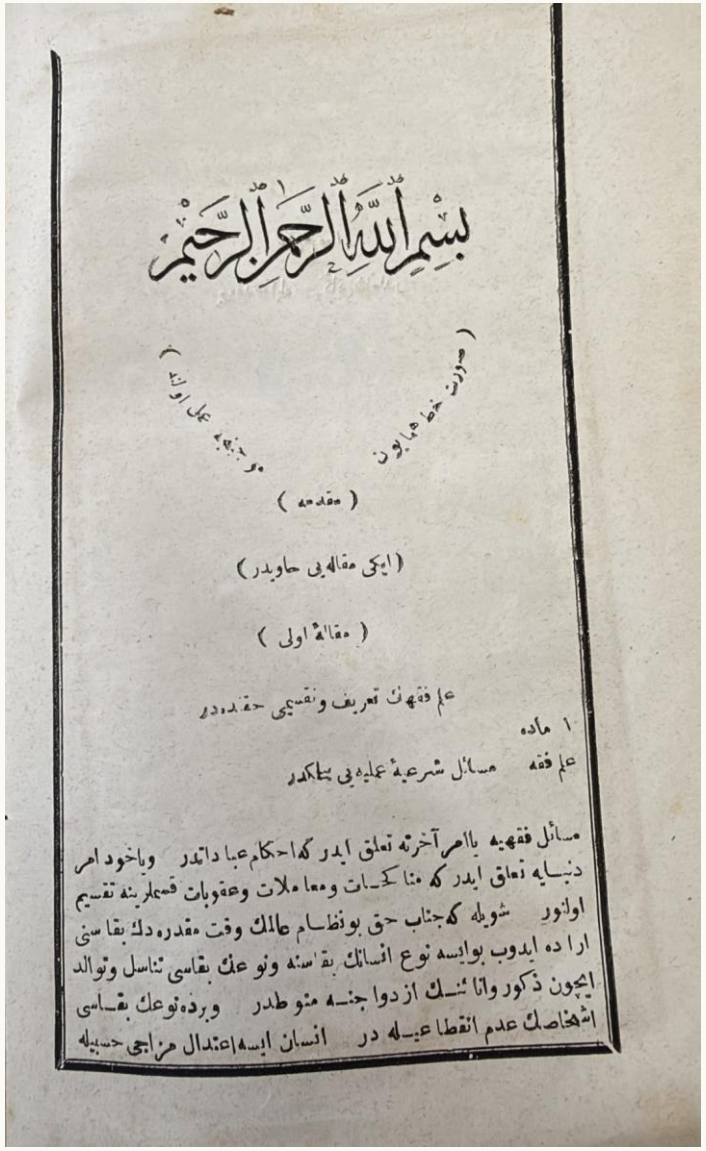
جله‌يه معلوم اولديغى اوزره دولت عليه‌مزك بدايت ظهورندنبرو
احكام جليلهٔ قرآنيه و قوانين شرعيه‌يه كاليله رعايت اولنديغندن سلطنت
سنيه‌مزك قوت و مكنت و بالجمله تبعه‌سنك رفاه و معموريتى رتبهٔ غايته
واصل اولمشيكن يوزاللى سنه واردركه غوائل متعاقبه واسباب متنوعه‌يه
مبنى نه شرع شريفه ونه قوانين منيفه‌يه انقياد وامتثال اولنمامق حسبيله
اولكى قوت و معموريت بالعكس ضعف وفقره مبدل اولمش وحالبوكه قوانين
شرعيه تحشنده اداره اولنميان ممالك پايدار اوله‌ميه‌جغى واضحاتدن بولنمش
اولوب جلوس همايونمز روز فيروزندنبرو افكار خيريت آثار ملوكانه‌مز دخى
مجرد اعمار ممالك وانحا وترفيه اهالى وفقرا قضيهٔ نافعه‌سنه منحصر وممالك
دولت عليه مزك موقع جغرافيسنه واراضيئ منبته‌سنه وخلقك قابليت
واستعدادلرينه نظرا اسباب لازمه‌سنه تشبث اولنديغى حالده بش اون سنه
ظرفنده بتوفيقه تعالى صورمطلوبه حاصل اوله‌جغى ظاهر اولمغله عون وعنايت
حضرت باريه اعتماد وامداد روحانيت جناب پيغمبريه توسل واستناد
يله بوندنبويله دولت عليه وممالك محروسه‌مزك حسن اداره‌سى ضمننده
﴿ بعض ﴾

Düstur, birinci tertip, 1. cilt

İstanbul · 1289 · Osmanlıca

Osmanlı kanun ve nizamnamelerinin resmî derlemesi; bu sayfa «Gülhane’de kıraat olunan Hatt-ı Hümâyûn’un Sureti» ile başlıyor.

Sınıflama K 1740/ · Demirbaş 0072536

بسم الله الرحمن الرحيم

(مقدمه)

(ایکی مقاله یی حاویدر)

(مقالهٔ اولی)

علم فقهك تعریف وتقسیمی حقنده در

١ ماده

علم فقه مسائل شرعیهٔ عملیه یی بیلمکدر

مسائل فقهیه یا اصر آخرته تعلق ایدر که احکام عبادتدر وياخود امر دنیایه تعلق ایدر که مناکحات ومعاملات وعقوبات قسملرینه تقسیم اولنور شویله که جناب حق بو نظام عالمك وقت مقدره دك بقاسنی اراده ایدوب بوایسه نوع انسانك بقاسنه ونوعك بقاسی تناسل وتوالد ایچون ذکور وانا ثدن ازدواجنه منوطدر ویرده نوعك بقاسی اشخاصك عدم انقطاعیله در انسان ایسه اعتدال مزاجی حسبیله

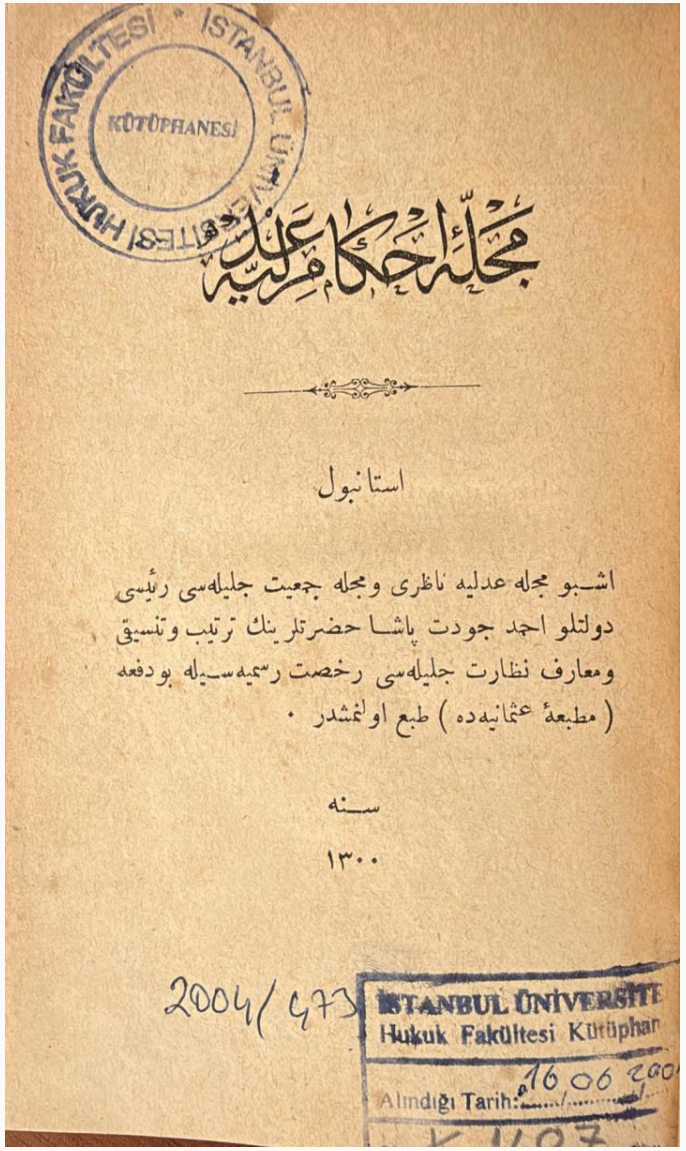
Mecelle-i Ahkâm-ı Adliyye: Kitâbü'l-Büyû'

Mecelle Cemiyeti

İstanbul · 1286 · Osmanlıca

Mecelle'nin yayımlanan ilk kitabı; Matbaa-i Âmire baskısı.

Sınıflama İSL 696/ · Demirbaş 0072254

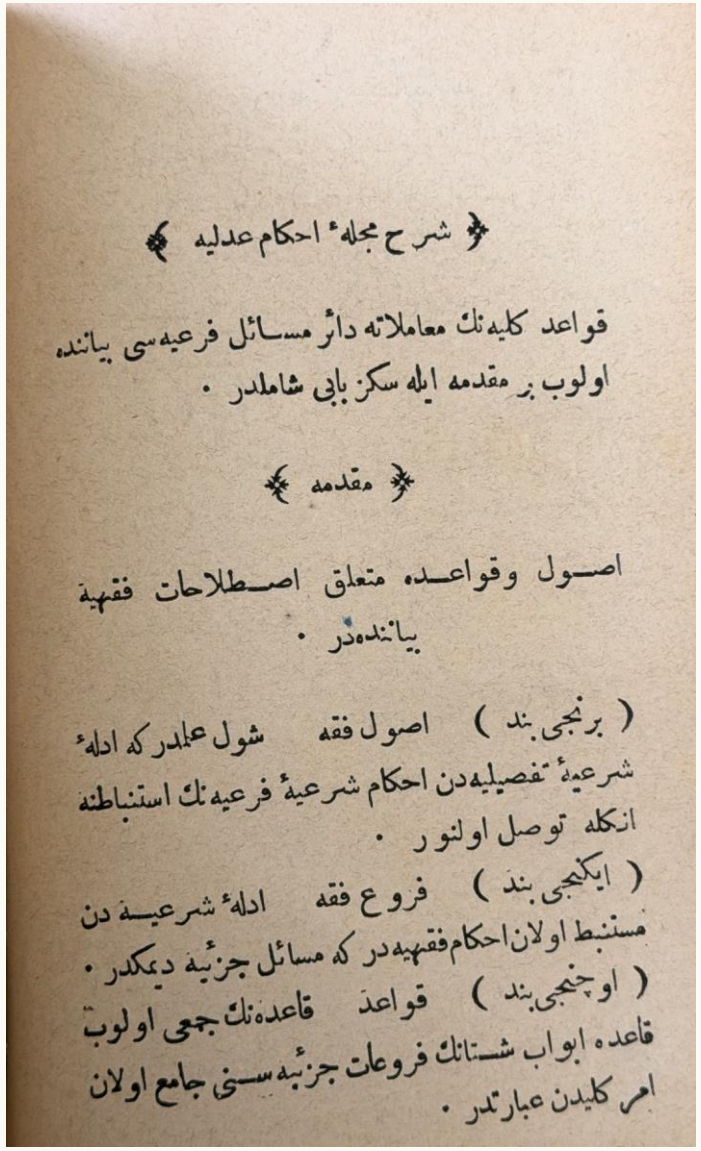
Mecelle-i Ahkâm-ı Adliyye

Mecelle Cemiyeti

İstanbul · 1300 · Osmanlıca

Ahmet Cevdet Paşa başkanlığındaki Cemiyet’in hazırladığı Mecelle'nin tam metni.

Sınıflama K 1407/ · Demirbaş 0071448

﴿ شرح مجلهٔ احكام عدليه ﴾

قواعد كليه‌نك معاملاته دائر مسائل فرعيه‌سى بيانندە
اولوب بر مقدمه ايله سكز بابى شاملدر .

﴿ مقدمه ﴾

اصول وقواعده متعلق اصطلاحات فقهيه
بيانندەدر .

(برنجى بند) اصول فقه شول علمدر كه ادلهٔ
شرعيهٔ تفصيليه‌دن احكام شرعيهٔ فرعيه‌نك استنباطنه
انكله توصل اولنور .
(ايكنجى بند) فروع فقه ادلهٔ شرعيه دن
مستنبط اولان احكام فقهيه‌در كه مسائل جزئيه ديمكدر .
(اوچنجى بند) قواعد قاعده‌نك جمعى اولوب
قاعده ابواب شتانك فروعات جزئيه‌سنى جامع اولان
امر كليدن عبارتدر .

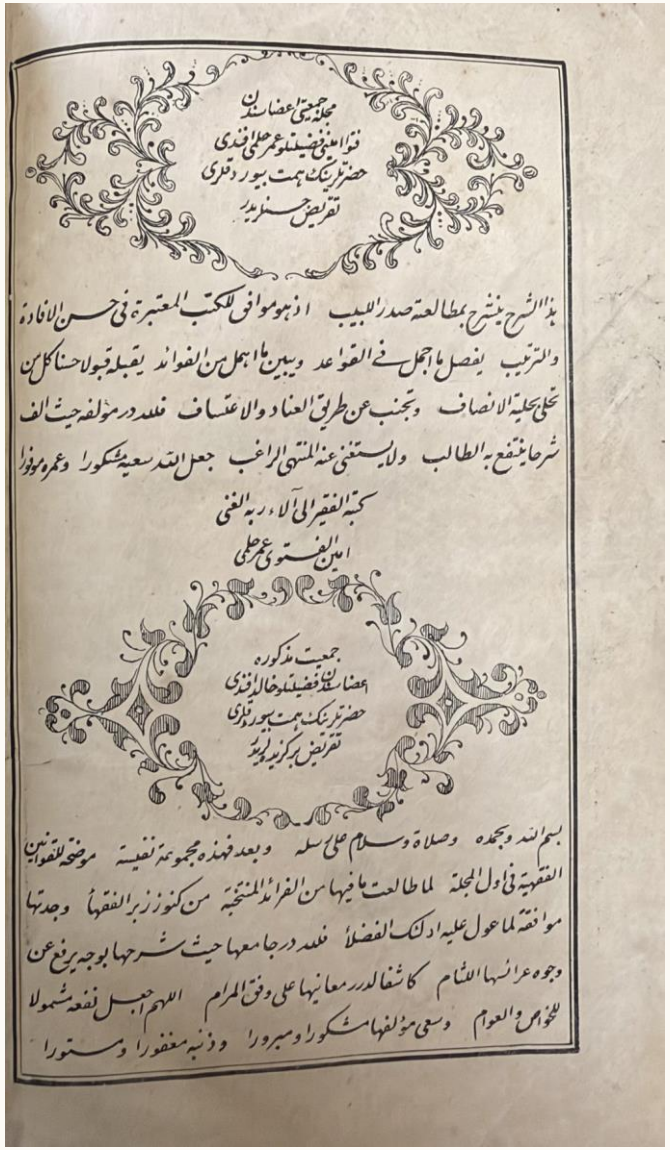
Şerh-i Mecelle-i Ahkâm-ı Adliyye

Şemsi

İstanbul · 1294 · Osmanlıca

İlk Mecelle şerhi.

Sınıflama İSL 279/ · Demirbaş 0071159

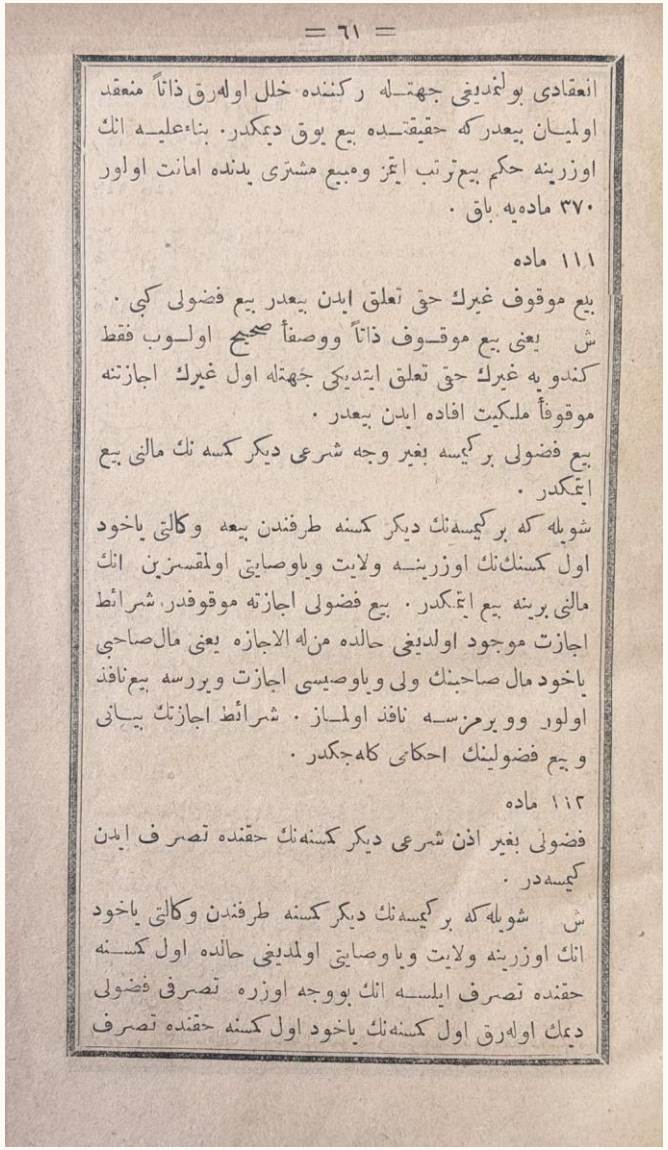
Kavâid-i Külliyye

Abdüssettar Efendi

İstanbul · 1295 · Osmanlıca

Mecelle'nin mukaddimesindeki küllî kaidelerin şerhi; Mecelle Cemiyeti üyelerinin takrizleriyle.

Sınıflama İSL 52/ · Demirbaş 0071033

= ٦١ =

انعقادی بولنمدیغی جهتله رکننده خلل اولهرق ذاتاً منعقد اولمیان بیعدر که حقیقتده بیع یوق دیمکدر. بناءعلیه انك اوزرینه حکم بیع ترتب ایتز ومبیع مشتری یدنده امانت اولور ۳۷۰ مادهیه باق .

۱۱۱ ماده

بیع موقوف غیرك حق تعلق ایدن بیعدر بیع فضولی کبی .

ش یعنی بیع موقوف ذاتاً ووصفاً صحیح اولوب فقط کندو یه غیرك حق تعلق ایتدیکی جهتله اول غیرك اجازتنه موقوفاً ملکیت افاده ایدن بیعدر .

بیع فضولی بر کیسه بغیر وجه شرعی دیکر کسه نك مالنی بیع ایتمکدر .

شویله که بر کیسهنك دیکر کسنه طرفندن بیعه وکالتی یاخود اول کسنكنك اوزرینه ولایت ویاوصایتی اولمقسزین انك مالنی برینه بیع ایتمکدر . بیع فضولی اجازته موقوفدر. شرائط اجازت موجود اولدیغی حالده منله الاجازه یعنی مالصاحبی یاخود مال صاحبنك ولی ویاوصیسی اجازت ویرسه بیع نافذ اولور وویرمزسه نافذ اولماز . شرائط اجازتك بیانی و بیع فضولینك احکامی کلهجکدر .

۱۱۲ ماده

فضولی بغیر اذن شرعی دیکر کسنهنك حقنده تصرف ایدن کیسهدر .

ش شویله که بر کیسهنك دیکر کسنه طرفندن وکالتی یاخود انك اوزرینه ولایت ویاوصایتی اولمدیغی حالده اول کسنه حقنده تصرف ایلسه انك بووجه اوزره تصرفی فضولی دیمك اولهرق اول کسنهنك یاخود اول کسنه حقنده تصرف

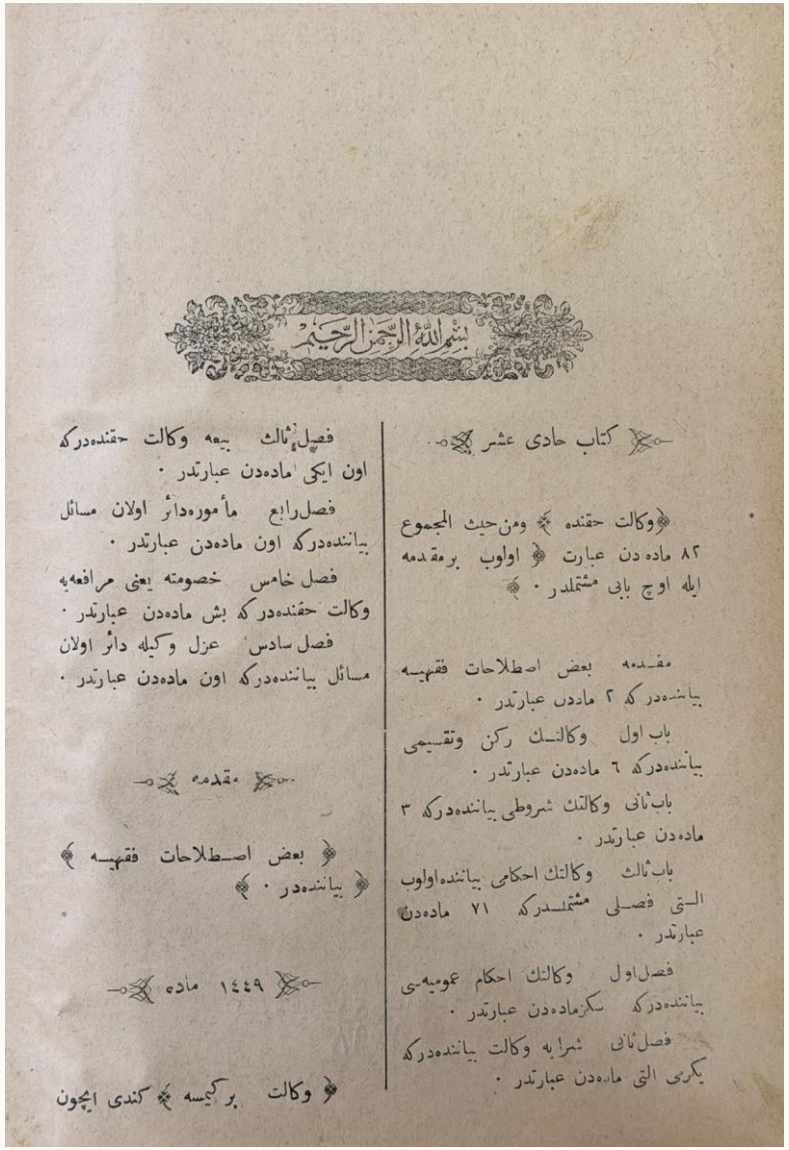
Mecelle Şerhi Teşrîh

Abdüssettar Kırımî

İstanbul · 1296 · Osmanlıca

Mecelle’nin erken şerhlerinden biri; Mahkeme-i Temyiz üyesi ve Mekteb-i Hukuk hocası Abdüssettar Efendi’ye ait.

Sınıflama İSL 300/ · Demirbaş 0071260

بسم الله الرحمن الرحيم

كتاب حادى عشر

﴿وكالت حقنده﴾ ومن حيث المجموع ٨٢ ماده دن عبارت ﴿اولوب برمقدمه ايله اوچ بابى مشتملدر ·﴾

مقدمه بعض اصطلاحات فقهيه بيانندهدركه ٢ مادهدن عبارتدر ·

باب اول وكالتك ركن وتقسيمى بيانندهدركه ٦ مادهدن عبارتدر ·

باب ثانى وكالتك شروطى بيانندهدركه ٣ مادهدن عبارتدر ·

باب ثالث وكالتك احكامى بيانندهاولوب التى فصلى مشتملدركه ٧١ مادهدن عبارتدر ·

فصل اول وكالتك احكام عموميهسى بيانندهدركه سكز مادهدن عبارتدر ·

فصل ثانى شرايه وكالت بيانندهدركه يكرمى التى مادهدن عبارتدر ·

فصل ثالث بيعه وكالت حقنده‌دركه اون ايكى مادهدن عبارتدر ·

فصل رابع مأموره دائر اولان مسائل بيانندهدركه اون مادهدن عبارتدر ·

فصل خامس خصومته يعنى مرافعه‌يه وكالت حقنده‌دركه بش مادهدن عبارتدر ·

فصل سادس عزل وكيله دائر اولان مسائل بيانندهدركه اون مادهدن عبارتدر ·

مقدمه

﴿بعض اصطلاحات فقهيه﴾ ﴿بيانندهدر ·﴾

١٤٤٩ ماده

﴿وكالت بر كيسه﴾ كندى ايچون

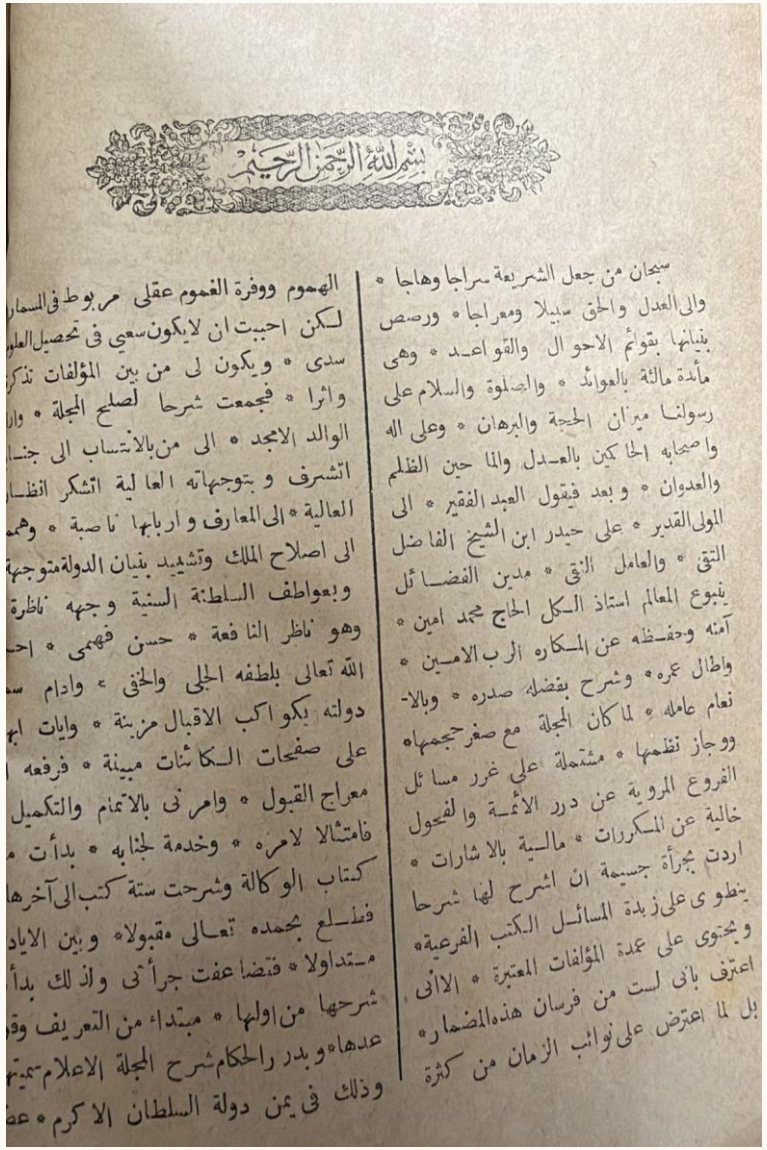
Medrese-i Hukuk, Mirkâtü'l-Mecelle

Ali Haydar Efendi

İstanbul · 1298 · Osmanlıca

Medrese-i Hukuk'ta tefrika edilen *Mirkâtü'l-Mecelle*; Vekalet Kitabı şerhinin ilk sayfası.

Sınıflama İSL 706/ · Demirbaş 0072982

بسم الله الرحمن الرحيم

سبحان من جعل الشريعة سراجا وهاجا * والى العدل والحق سبيلا ومعراجا * ورصص بنيانها بقوائم الاحوال والقواعد * وهى مأدبة مالئة بالعوائد * والصلوة والسلام على رسولنا ميزان الحجة والبرهان * وعلى اله واصحابه الحاكمين بالعدل والمانعين الظلم والعدوان * وبعد فيقول العبد الفقير * الى المولى القدير * على حيدر ابن الشيخ الفاضل التقى * والعامل النقى * مدين الفضائل ينبوع المعالم استاذ الكل الحاج محمد امين * آمنه وحفظه عن المكاره الرب الامين * واطال عمره * وشرح بفضله صدره * وبالاء نعام عامله * لما كان المجلة مع صغر حجمها * ووجاز نظمها * مشتملة على غرر مسائل الفروع المروية عن درر الائمة والفحول خالية عن المكررات * مالية بالاشارات * اردت بجرأة جسيمة ان اشرح لها شرحا يحتوى على زبدة المسائل الكتب الفرعية * ويحتوى على عمدة المؤلفات المعتبرة * الاانى اعترف بانى لست من فرسان هذه المضمار * بل لما اعترض على نوائب الزمان من كثرة الهموم ووفرة الغموم عقلى مربوط فى المسمار لكن احببت ان لايكون سعيي فى تحصيل العلو سدى * ويكون لى من بين المؤلفات تذكر واثرا * فجمعت شرحا لصلح المجلة * وا الوالد الامجد * الى من بالانتساب الى جنا اتشرف و بتوجهاته العالية اتشكر انظا العالية * الى المعارف و ارباها ناصبة * وهم الى اصلاح الملك وتشييد بنيان الدولة متوجه وبعواطف السلطنة السنية وجهه ناظرة وهو ناظر النافعة * حسن فهمى * اح الله تعالى بلطفه الجلى والخفى * وادام س دولته يكو اكب الاقبال مزينة * وايات ا على صفحات الكائنات مبينة * فرفعه معراج القبول * وامرنى بالاتمام والتكميل فامتثالا لامره * وخدمة لجنابه * بدأت كتاب الوكالة وشرحت ستة كتب الى آخرها فطلع بحمده تعالى مقبولا * وبين الايا متداولا * فتضاعفت جرأتى واذ لك بدأ شرحها من اولها * مبتداء من التعريف وق عدها * وبدر الحكام شرح المجلة الاعلام سميته وذلك فى يمن دولة السلطان الاكرم * عط

Kat. O 14 · III. Mecelle ve şerhleri

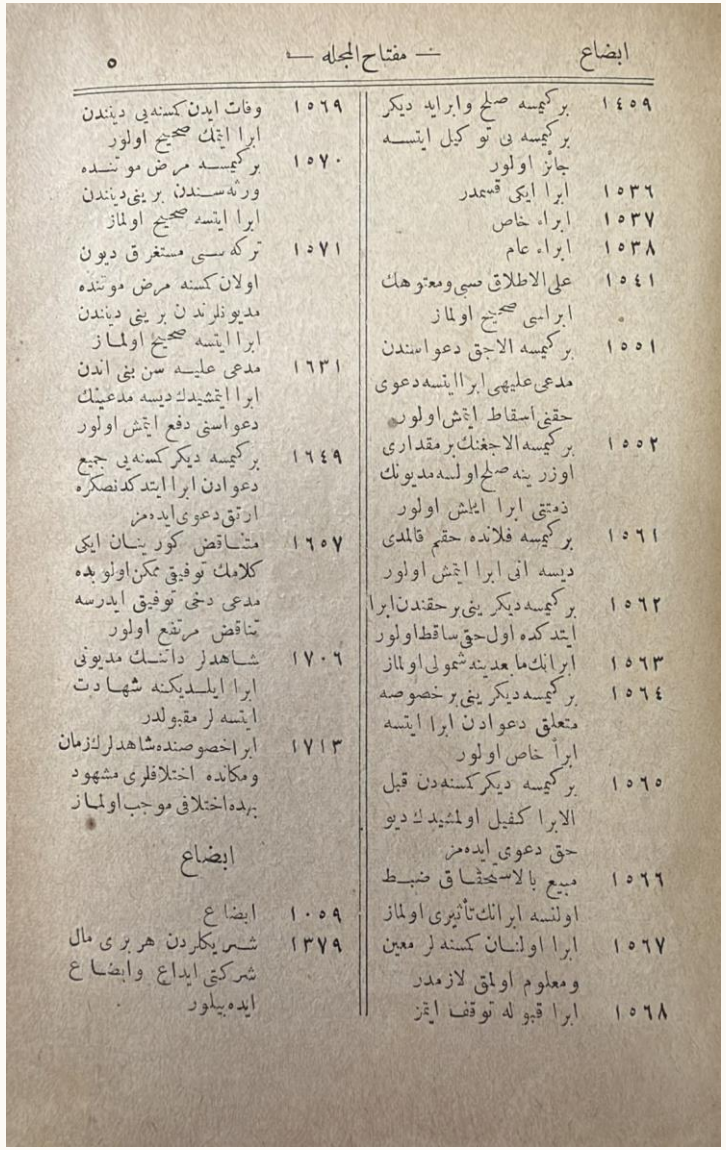
Medrese-i Hukuk: Dürerü'l-hükkâm şerhu Mecelleti'l-ahkâm

Ali Haydar Efendi

İstanbul · 1298 · Osmanlıca

Ali Haydar Efendi'nin Mecelle şerhinin *Medrese-i Hukuk*'ta tefrika edilen ilk hâli.

Sınıflama GB 3520/ · Demirbaş 0073005

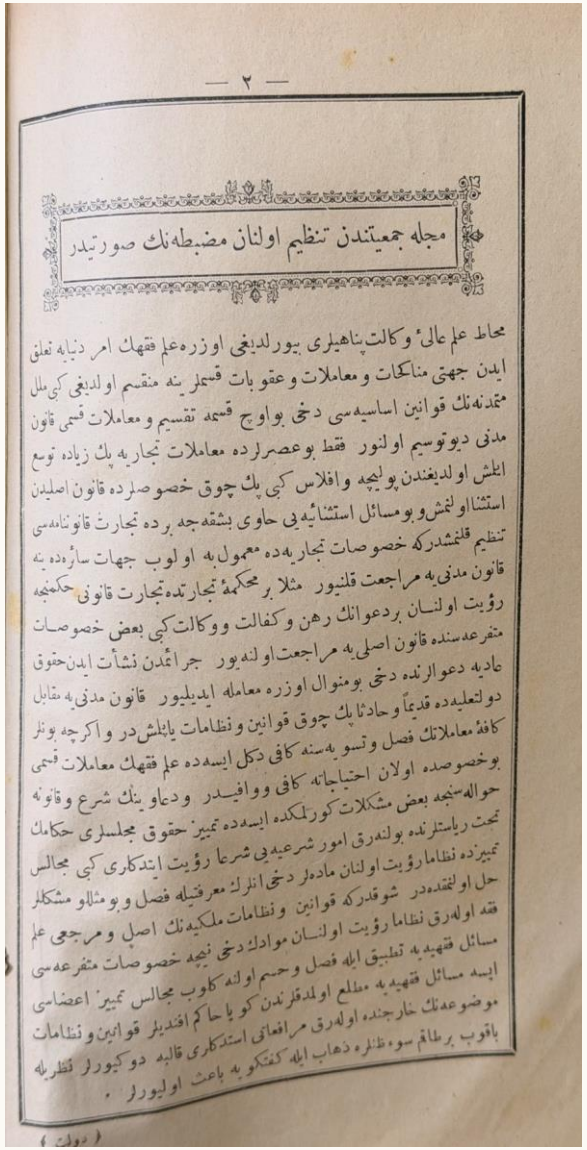
Miftâhü'l-Mecelle

Serkiz Orpilyan

İstanbul · 1299 · Osmanlıca

Mecelle maddelerine konu sırasıyla ulaşmayı sağlayan *anahtar*.

Sınıflama İSL 124/ · Demirbaş 0071217

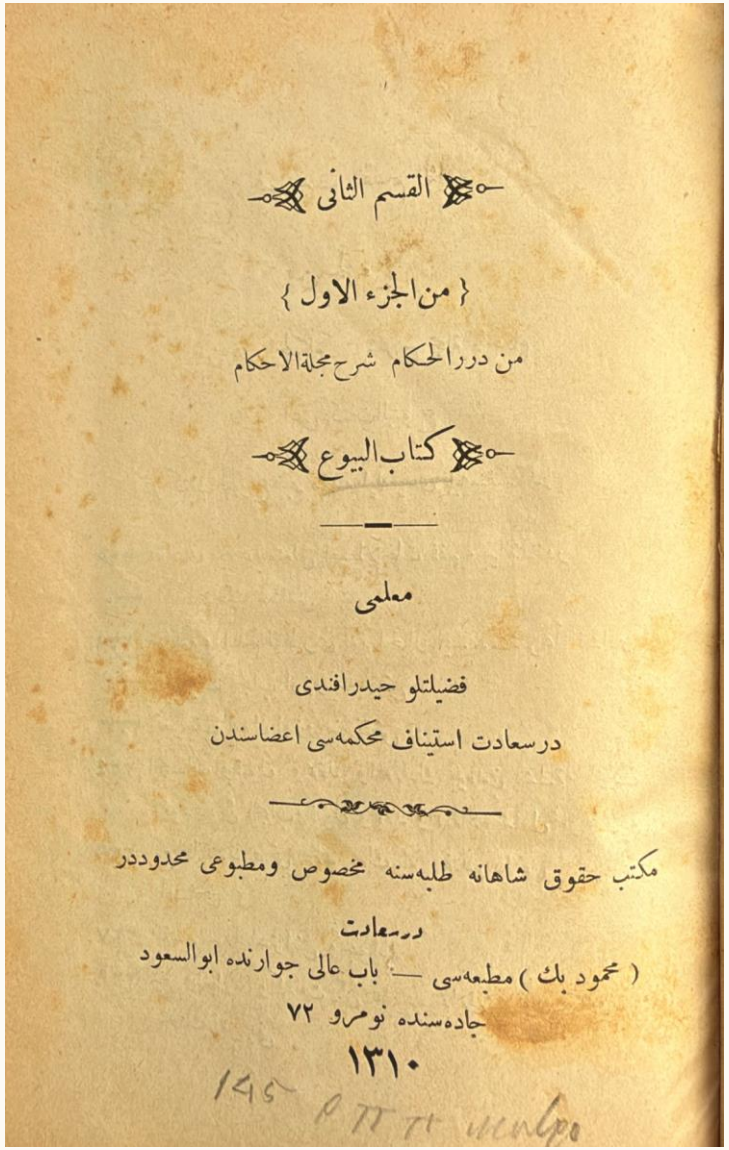
Mir'ât-ı Mecelle

Mesud Efendi

İstanbul · 1302 · Osmanlıca

Kayseri müftüsü Mesud Efendi'nin Mecelle hükümlerinin kaynaklarını gösteren eseri.

Sınıflama İSL 18/ · Demirbaş 0070986

القسم الثانی

{ من الجزء الاول }

من درر الحكام شرح مجلة الاحكام

كتاب البيوع

معلمی

فضيلتلو حيدر افندی

درسعادت استيناف محكمه‌سی اعضاسندن

مكتب حقوق شاهانه طلبه‌سنه مخصوص ومطبوعی محدوددر

درسعادت

(محمود بك) مطبعه‌سی — باب عالی جوارنده ابوالسعود

جاده‌سنده نومرو ۷۲

۱۳۱۰

Kat. O 17 · III. Mecelle ve şerhleri

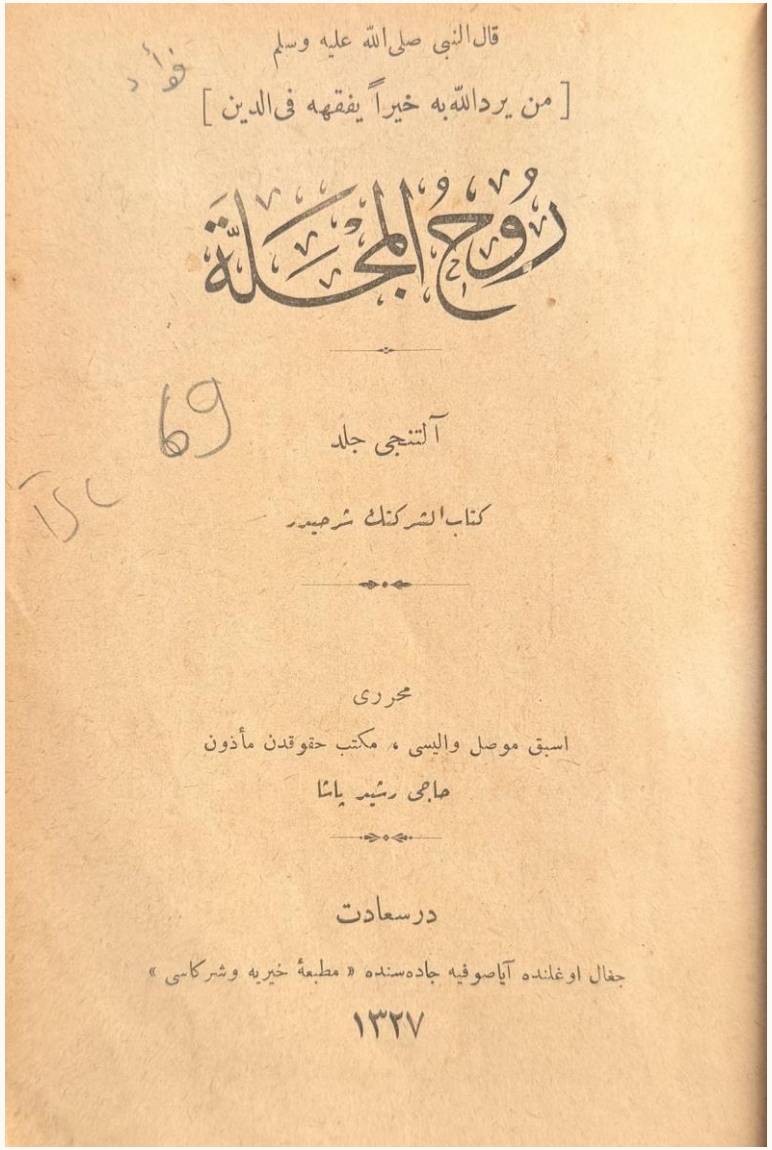
Dürerü'l-hükkâm şerhu Mecelleti'l-ahkâm: Kitâbü'l-Büyû'

Ali Haydar Efendi

İstanbul · 1310 · Osmanlıca

Mecelle'nin en kapsamlı şerhi; "Mekteb-i Hukuk-ı Şâhâne talebesine mahsus" kaydını taşıyan sınırlı baskı.

Sınıflama İSL 682/ · Demirbaş 0071885

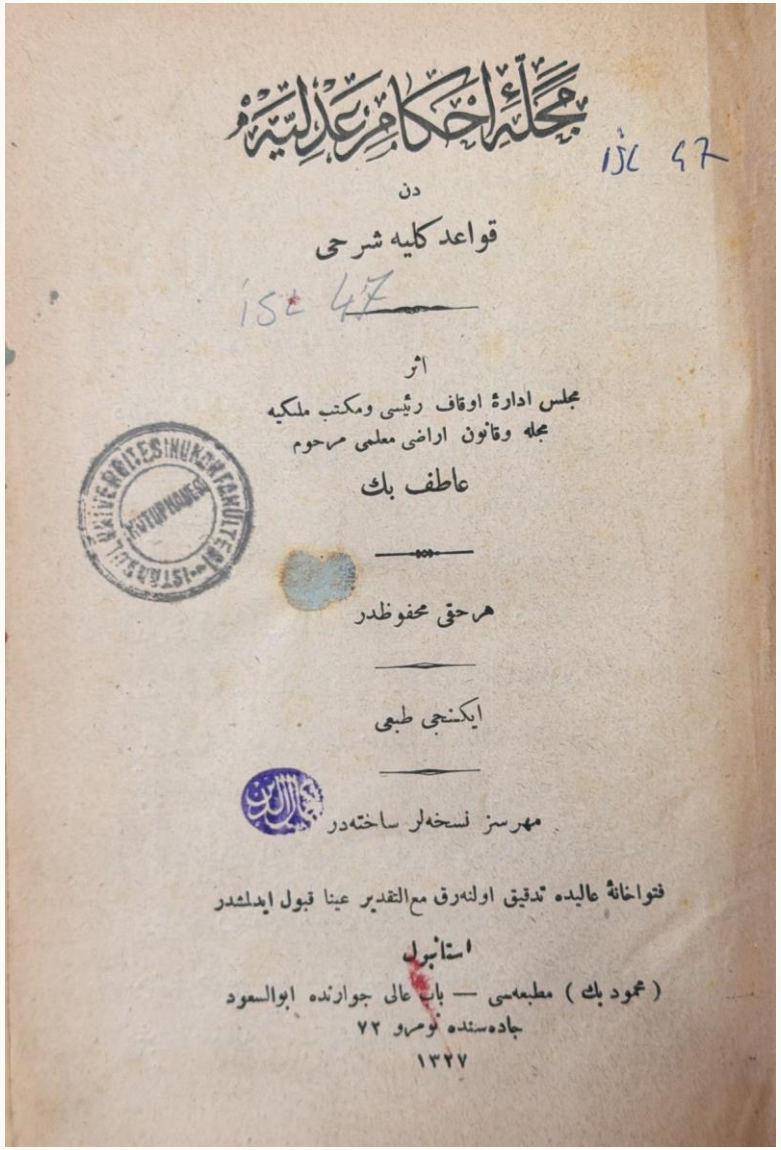
Rûhu'l-Mecelle: Târih ve usûl-i fıkha dair bir medhal ile Mecelle-i Ahkâm-ı Adliyye'nin şerhi

Hacı Reşid Paşa

İstanbul · 1326-1328 · Osmanlıca

«Esbak Musul valisi ve Mekteb-i Hukuk’tan mezun» Hacı Ahmed Reşid Paşa’nın Mecelle şerhi.

Sınıflama İSL 69/ · Demirbaş 0071065-68

Mecelle-i Ahkâm-ı Adliyye'den Kavâid-i Külliyye-i Fıkhiyye'nin İzahı (2. baskı)

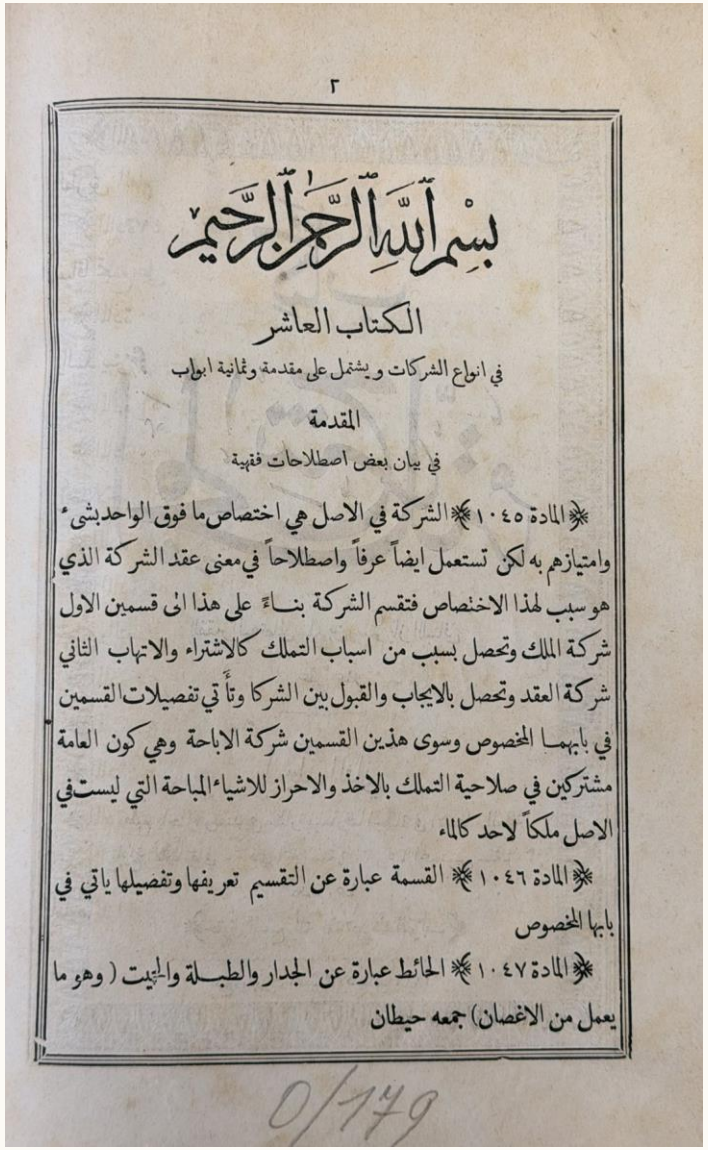
Âtıf Bey

İstanbul · 1327 · Osmanlıca

Kuyucaklızade Âtıf Bey’in, Mülkiye’de okutulan ve çok okunan küllî kaide şerhi.

"Mühürsüz nüshalar sahtedir" kaydının yanındaki mühür (Kemâleddin), oğlu Kemal Atıf Kuyucak’a ait olmalı.

Sınıflama İSL 47/ · Demirbaş 0071041

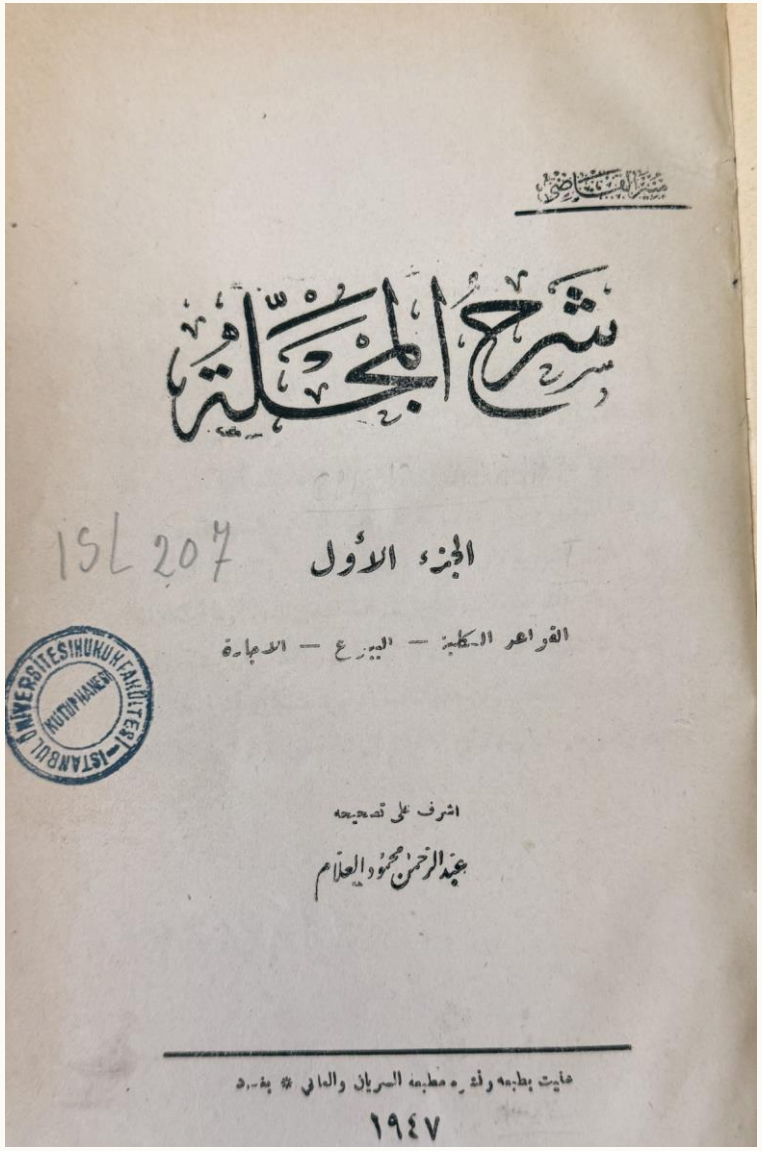
Kitâbu Şerhi'l-Mecelle (2. c.)

Selim Rüstem Baz

Beyrut · 1889 · Arapça

Lübnanlı hukukçu Selim Baz'ın Arapça Mecelle şerhi.

Sınıflama İSL 697/ · Demirbaş 0072603

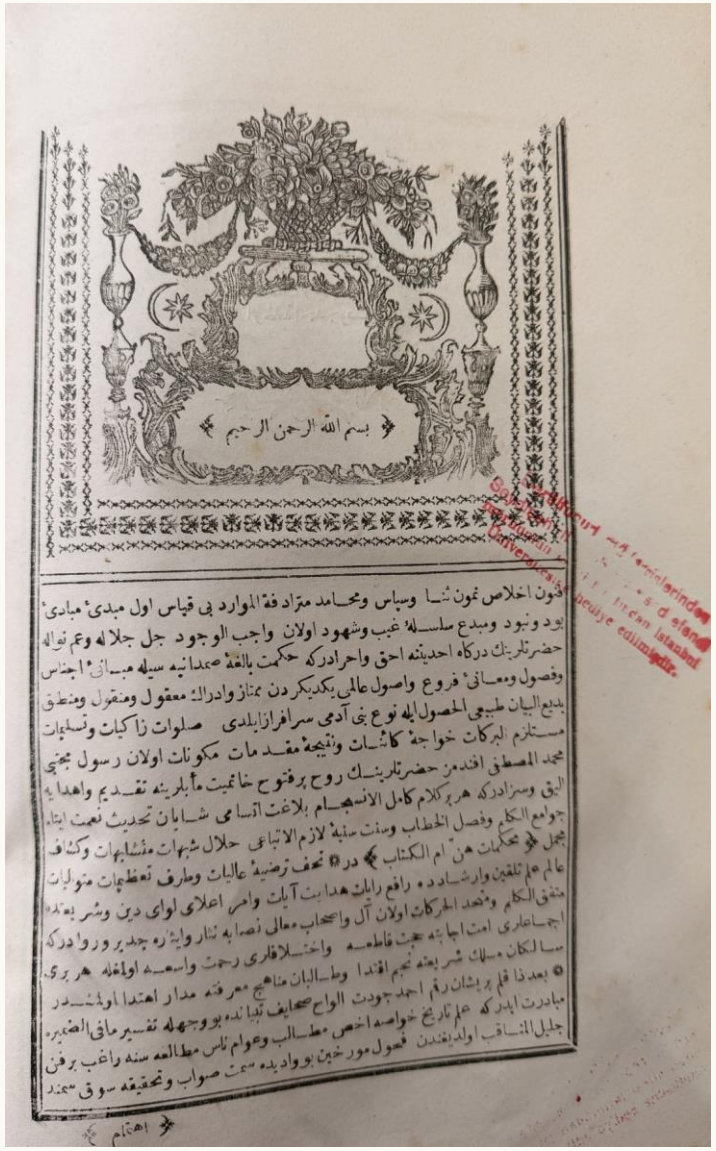
Şerhu'l-Mecelle, 1. cüz

Münir el-Kadı

Bağdat · 1947 · Arapça

Münir el-Kadı'nın Mecelle şerhi;
1. cüz: Külli kaideler, büyû' ve icâre.

Sınıflama İSL 207/ · Demirbaş 0071114

Mukaddime-i İbn Haldun'un fasl-ı sâdisinin tercümesi

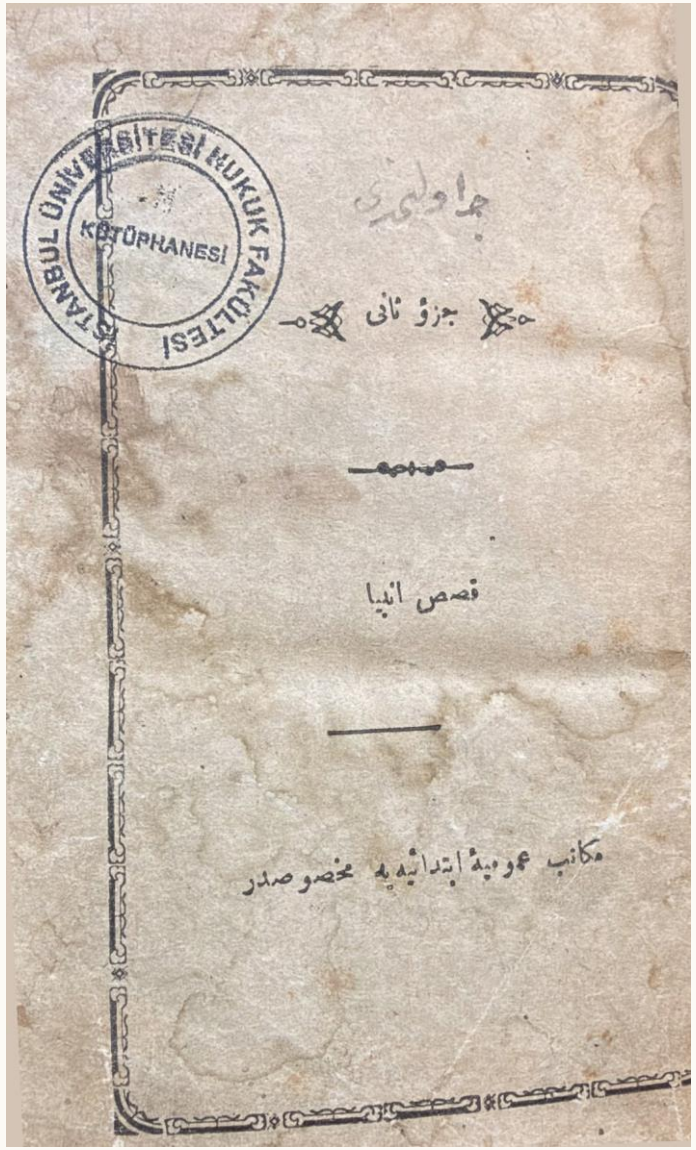
İbn Haldun; çev. Ahmet Cevdet Paşa

İstanbul · 1277 · Osmanlıca

Pîrîzâde'nin *Mukaddime* tercümesini Ahmet Cevdet Paşa tamamladı.

Kitap, Mahmud Esad Seydişehrî'nin ailesi tarafından bağışlanmıştır.

Sınıflama GB 3422/ · Demirbaş 0072898

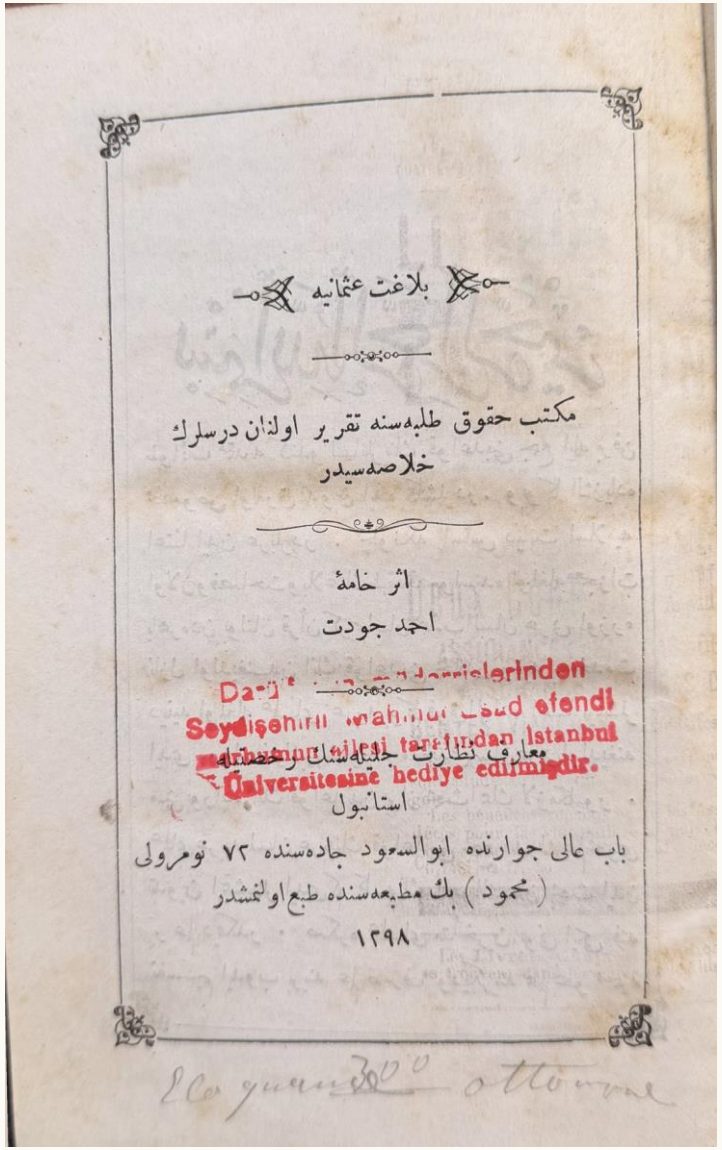
Kısas-ı Enbiyâ

Ahmet Cevdet Paşa

İstanbul · 1291 · Osmanlıca

Ahmet Cevdet Paşa'nın en çok okunan eseri; peygamberler ve halifeler tarihi.

Sınıflama İSL 757/ · Demirbaş 0084767

Belâgat-i Osmaniyye

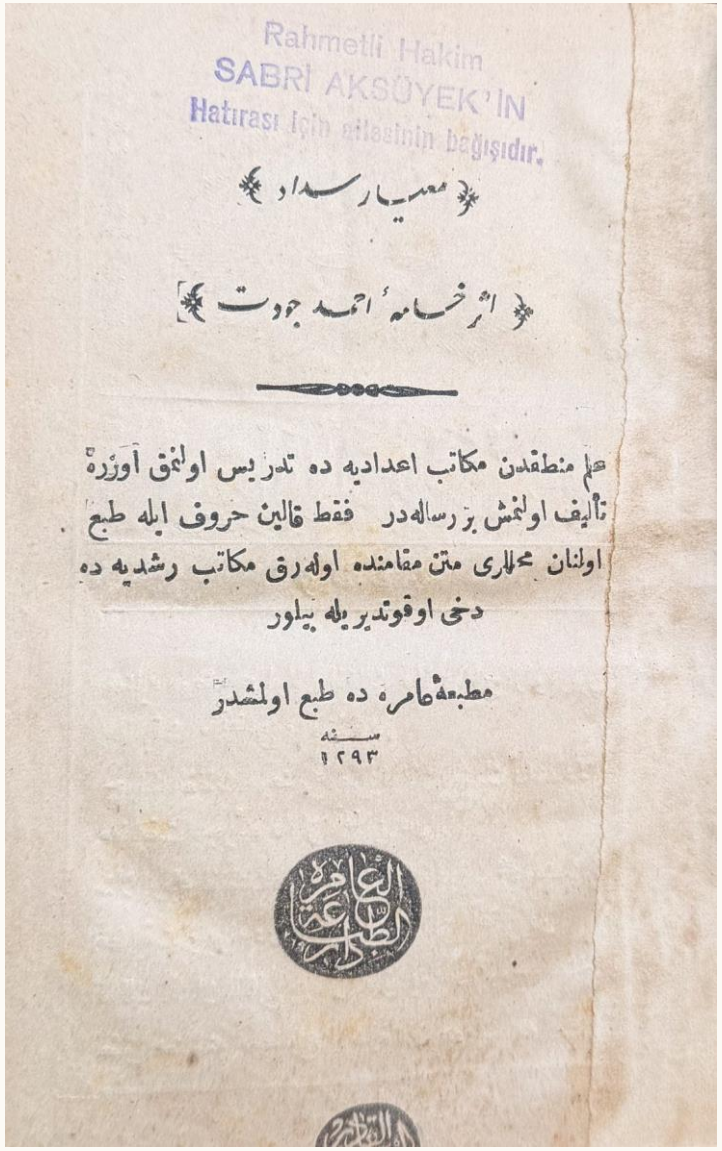
Ahmet Cevdet Paşa

İstanbul · 1298 · Osmanlıca

Ahmet Cevdet Paşa'nın Mekteb-i Hukuk'ta okuttuğu belâgat dersinin notları.

Kitap, Mahmud Esad Seydişehrî'nin ailesi tarafından bağışlanmıştır.

Sınıflama GB 3371/ · Demirbaş 0072124

Mi'yâr-ı Sedâd

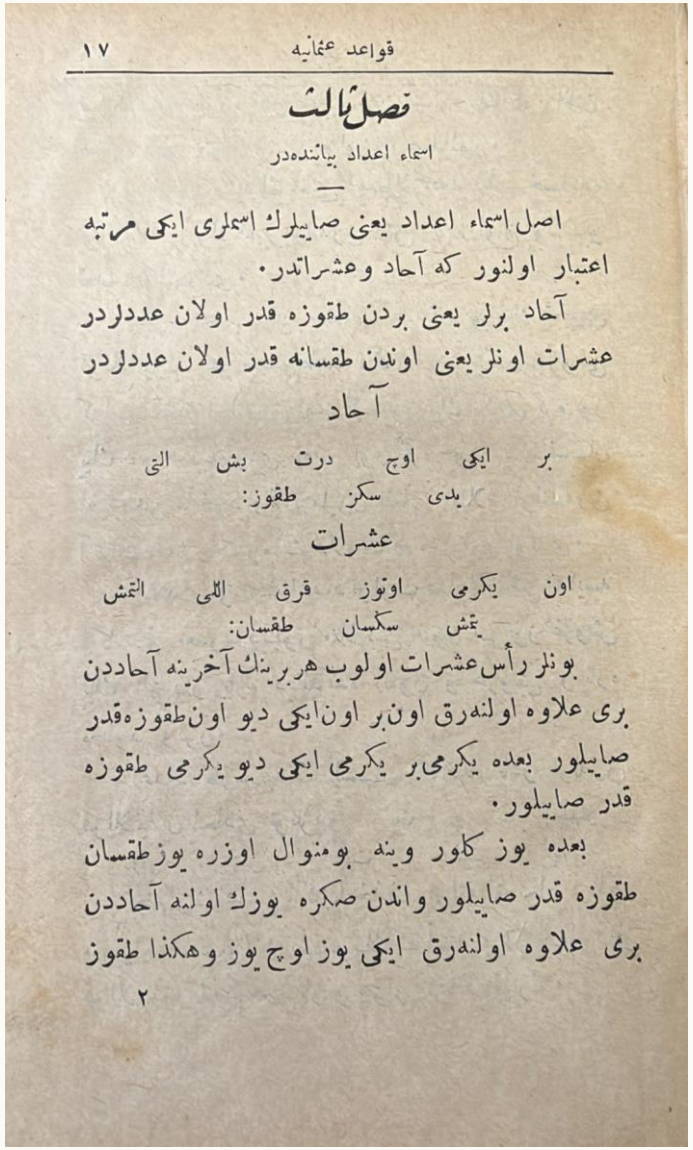
Ahmet Cevdet Paşa

İstanbul · 1303 · Osmanlıca

Ahmet Cevdet Paşa'nın, oğlu Ali Sedad'a ithafen yazdığı mantık kitabı.

"Rahmetli Hâkim Sabri Aksüyek'in hatırası için ailesinin bağışıdır".

Sınıflama İSL 257/ · Demirbaş 0071154

١٧ قواعد عثمانيه

فصل ثالث

اسماء اعداد بيانندەدر

اصل اسماء اعداد يعنى صايىلرك اسملرى ايكى مرتبه اعتبار اولنور كه آحاد وعشراتدر.

آحاد برلر يعنى بردن طقوزه قدر اولان عددلردر

عشرات اونلر يعنى اوندن طقسانه قدر اولان عددلردر

آحاد

بر ايكى اوچ درت بش التى يدى سكز طقوز:

عشرات

اون يكرمى اوتوز قرق اللى التمش يتمش سكسان طقسان:

بونلر رأس عشرات اولوب هر برينك آخرينه آحاددن برى علاوه اولنەرق اون بر اون ايكى ديو اون طقوزه قدر صايىلور بعده يكرمى بر يكرمى ايكى ديو يكرمى طقوزه قدر صايىلور.

بعده يوز كلور وينه بومنوال اوزره يوز طقسان طقوزه قدر صايىلور واندن صكره يوزك اولنه آحاددن برى علاوه اولنەرق ايكى يوز اوچ يوز وهكذا طقوز

٢

Kat. O 26 · IV. Ahmet Cevdet Paşa'nın eserleri

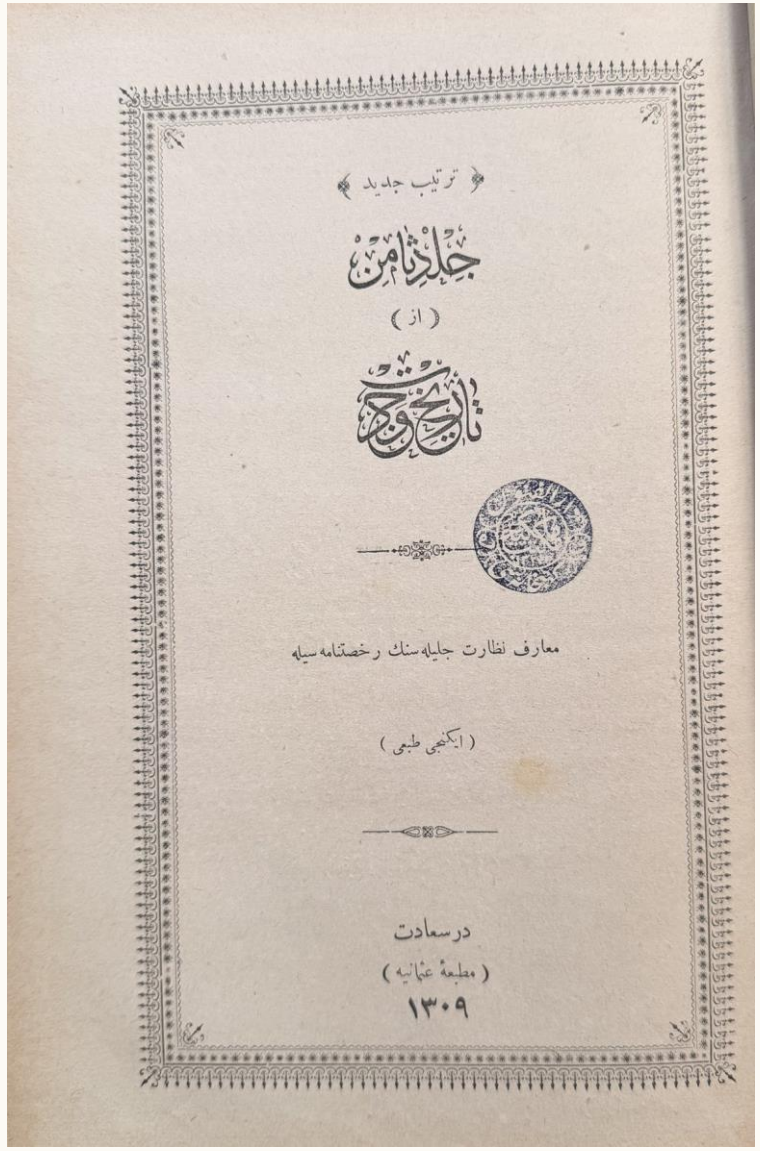
Kavâid-i Osmaniyye

Ahmet Cevdet Paşa

İstanbul · 1306 · Osmanlıca

Fuad Paşa ile birlikte yazdığı Osmanlı Türkçesi grameri; iç kapağı eksik nüshadan bir sayfa.

Sınıflama GB 3380/ · Demirbaş 0072249

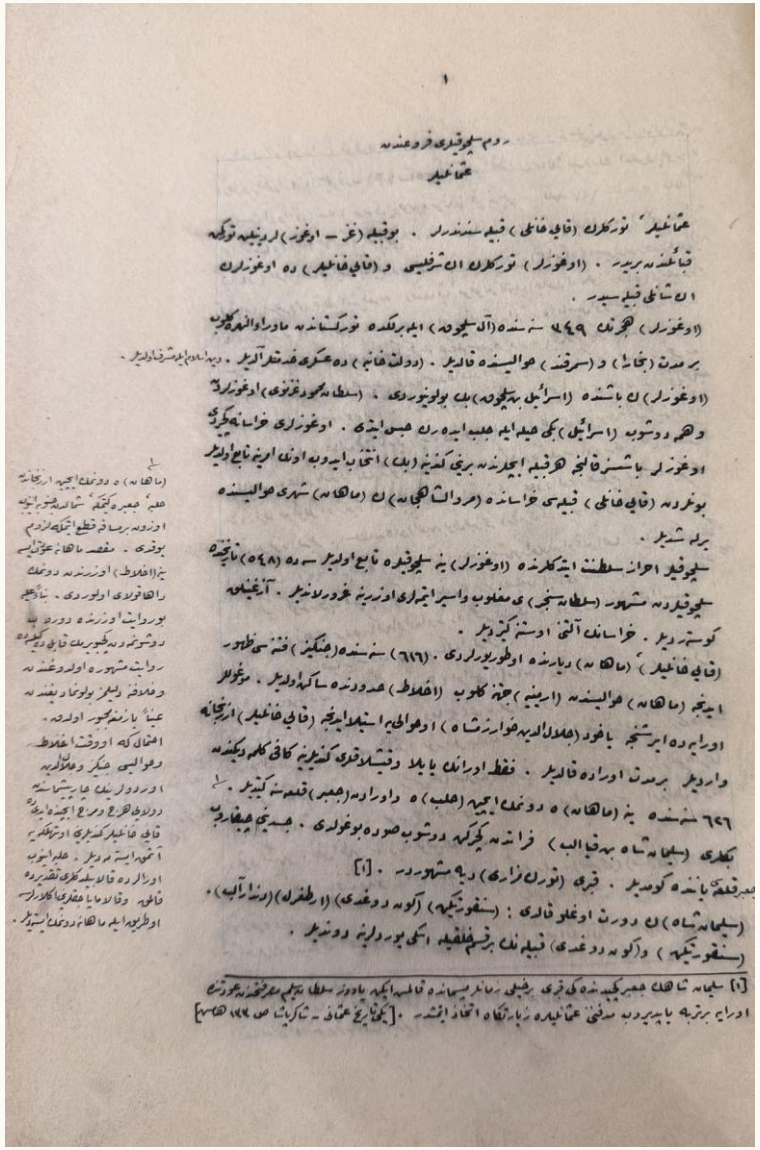
Târîh-i Cevdet: Tertîb-i cedîd (12 c.)

Ahmet Cevdet Paşa

İstanbul · 1309 · Osmanlıca

1774-1826 arası Osmanlı tarihini anlatan on iki ciltlik eser; buradaki, yeni düzenlemeler içeren «tertib-i cedîd» baskısının 8. cildi.

Sınıflama GT 2/ · Demirbaş 0070818-30

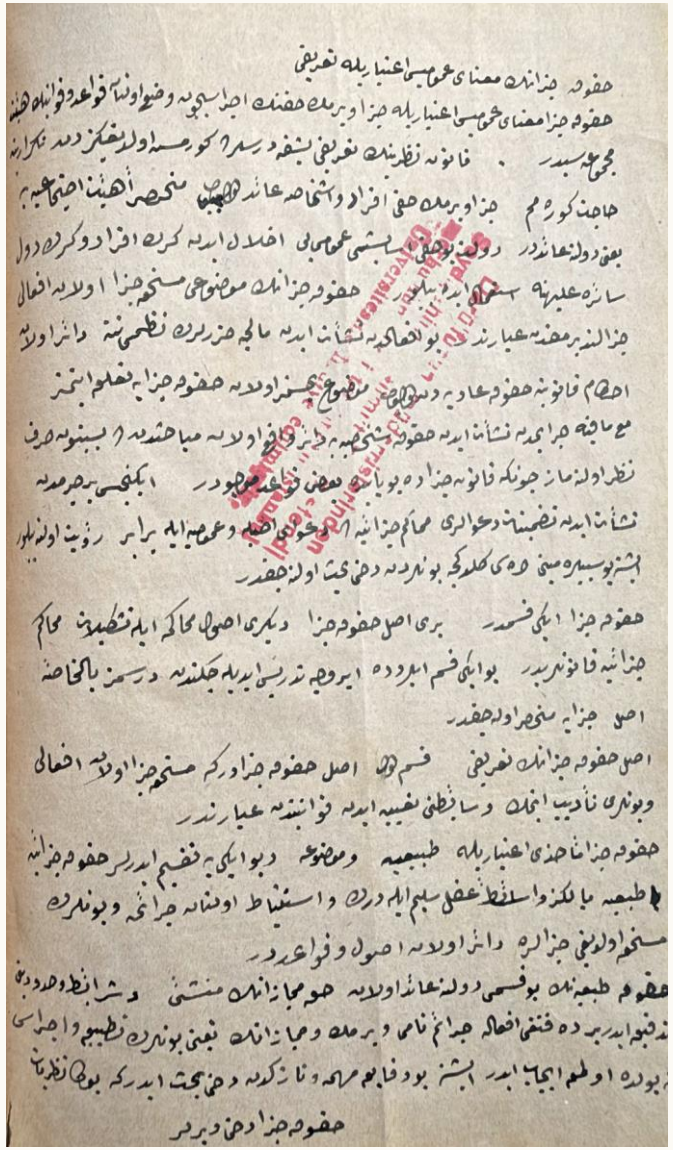
Evkâf-ı Ümem Târihi (yazma, müellif nüshası, 8 c.)

Mehmed Vâmık Şükrü (Altınbaş)

İstanbul · 1915 · Osmanlıca

Müellif nüshasından bir sayfa:
«Rum Selçukîlerinin Fürû'undan Osmanlılar…».

Sınıflama GT 1458/ · Demirbaş 0073123-30

Ceza hukuku ders notları

t.y. · Osmanlıca

"Hukuk-ı cezanın mana-yı umûmîsi itibariyle tarifi" ile başlayan 142 yapraklık el yazması ders notları.

Sınıflama GB 3416/ · Demirbaş 0073114